

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinánd 28.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönycim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
15L

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

EJOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
Egyes évre 480 Lel
Fél évre 240 Lel
Negyed évre 120 Lel
Havonta 40 Lel
Hirdetések díjazás szerint
Megjelenik naponta reggel

Egyes más ára 2 lel, vasárnap
3 lel, Bucurestiben 50 banlva,
több.

Építkezési akció.

Evek óta megismertető probléma, vajjon megkezdődnek-e az építkezések? A nyomorúságos lakás-állás, amely számos családot a legtragikusabb helyzetbe sodort, minden esztendőben ismét felszínre vetődik és a lapok hasábjain tervekéről és készülődésekről jelennek meg cikkek, amelyek neményt nyújtanak arra, hogy a megkezdődő építkezések megszüntetik az ország egyik legsúlyosabb problémáját, a lakáshiányt. Eddig minden évben csak tervekről írtunk, amelyek kivételre sohasem kerültek. Ma azonban tudomást szerezünk egy egészséges és komoly készülődearról, amely, hogyan minden oldalról támogatásra fog találni, tavaszra meghozza a lakás-kérdés megoldását.

Popa Constantin Arad városi tanácsos dolgozott ki egy igen érdekes és átgondolt tervet, amely ki-
resztülvethető. Mint ismert, a város egy helygymnásztéri rendelet értelmében telkeket adott a rokkantaknak, hadi árváknak, hadi özvegyeknek és közisztviselőknek. Azonban az öcső telekkel megjutalmazott családok nem ve-

hetik sok hasznát a házhelyeknek, mert nagyon kevesen rendelkeznek olyan pénzüsszeggel, hogy a mai viszonyok mellett azokra építetni is képesek legyenek. Majd nem ugyanez a helyzet a nagyváltalatonál is, amelyeket kötelezett a helygymnásztérium, hogy 1925-ig bezárólag tisztviselőik és munkásaik részére lakóházakat építsenek. A vállalatok sem rendelkeznek a mai viszonyok mellett olyan tőkével, hogy milliókat fektessenek be az építkezésekbe. Ezeket a problémákat akarja Popa Constantin tanácsos megoldani érdekes akciójával. A Közlöny munkatársa felkereste Popa Constantin tanácsost, aki a következőket mondta el a már megindított akciójáról:

— A folytonosan súlyosbodó lakásállás ellen kizárólag egy komoly építkezési akció tud segíteni, amelytől azonban mindenki tartózkodik, mivel kockázatos vállalkozásnak látszik. A szükség azonban parancsolólag követeli az építkezést és így nem maradhat más hátra, mint azt megkezdeni, de úgy, hogy a viszonyokhoz képest gazdaságos is legyen. Tervem sze-

rint össze kell hozni egy konzorciumot az alábbiak közül, akiknek üzleti, vagy egyéni érdekük az építkezés, mert annak megindítása és áttartásának az esetleg befektetett áldozatokért hő kárpótlást hoz.

— Mindazok, akik építkezési anyagok előállításával, termelésével és forgalombahozásával foglalkoznak, valamint azok is, akik az építkezéstől lakást, üzlethelyiséget várnak, továbbá azok, akiknek bármi néven nevezendő érdekük kívánja az építkezést: konzorciumot, esetleg részvénytársasággá is működtetnék olyképen, hogy ebbe az építkezési részvénytársaságba tehetségtől, vagy lehetőséghez képest készpénzt, vagy pedig olyan anyagokat adjanak megfelelő értékben, amelyek az építkezéskor feldolgozhatók.

— Érdeklődésemre ebben az irányban megtudtam, hogy egy épülethez szükséges anyagok a befektetésnek hetven százalékát teszik ki és kész kiadás csak harminc százalék. A hetven százalékos anyagot jegyeznék azok, akiknél előtérrel rendelkeznek, a harminc százalék készpénzt pedig azok, akiknek megfelelő tőkéjük van hozzá és eminens érdekük az építke-

zés. Többféle megoldás mutatkozik, amelyek az összegnek a visszatérítésére. Például megfelelő tervet alapítva a hátrésszel eladása, annuitásos részletletételekben, házbér-nagyedényként a tőke és a kamat betudásával és más sok olyan mód, amely csak akkor tárgyalható, ha maga az eszme meghallgatásra talál és tettekre serkent. A városnak és a város lakosságának kiszámíthatatlan érdeke fűződik ennek a tervnek keresztülvételéhez. Ha az építkezés rövidesen meg nem indul, a legjobb építészeink, építő-mestereink munka hiányában itt hagynak bennünket. Új generációk az építő mesterségre, vagy annak bármely ágára nem nevelődik és könnyen megtörténhet, hogy a viszonyok változásával, ha majd akadnak olyanok, akik építkezni akarnak, munkások és mesterek hiányában kénytelenek lesznek lemondani terveikről. A tisztviselőházak építését szintén megkönnyítené ez a konzorcium vagy részvénytársaság, mert megfelelő tőke és anyag állana rendelkezésére, hogy azt biztosított elegendő a tisztviselők rendelkezésére bocsássa. A nagyvállalatok pedig, amelyeknek kötelezővé tette a helygym-

Az ikrek.

— Lukácsy Lajosnak „Esetek az Életből” című könyvéből. —

Somos Péter felsőmagyarországi birtokos a feleségével, egy bájos asszonnyal, egy kisebb osztrák fürdőhelyen töltött néhány hetet. Pár nappal elutazásuk előtt odajött dr. Szivessy Béla budapesti fiatal ügyvéd pihenés és szórakozásra. Hamar megismerkedtek egymással. A férfiak délután kártyáztak, a nő kézimunkázott. Együtt étkeztek délután, este és együtt rándultak ki a környékre. Hamar jó barátságba keveredtek. Somosék elébb utaztak haza és megígértették Szivessyvel, miután ugvis a bécsi—budapesti vonaton van a Somosék birtoka, hogy őket hazautaztatásban meglátogatja és egy-két napot tölt náluk. Somos a vasúti állomáson személyesen várta a vendégét és elvitte a birtokára. Az uton elmondotta a házigazda, hogy kellemes meglepetésben lesz része a vendégének, amennyiben sógornője, feleségének a huga, egy 20—22 éves szép kis asszonyka szintén náluk van látogatásban. Az úrral valami csekélységen összeveszett és idejött hozzájuk duzzogni. Azt is elmon-

dotta Somos, hogy neki is, a sógornőnek is szép vagyonuk van és hála az égnek, jól megy dolguk, azonban mostohán bánik velük a sors, hogy egyiküknek sincs gyermeke. Nagy gondot okoz nekik, hogy fárádnak, dolgoznak és nincs meg a reményük, hogy kire hagyják a vagyonukat.

Rövidesen célhoz értek. Az asszonyok a kastély verandáján várták a férfiakat. Rövid ismerkedés után vacsorához ültek, ahol a legkedélyesebb társalgásban tett el az est. Midőn a lefekvés ideje következett, a háziasszony maga mutatta meg a hálószobákat a vendégeinek és midőn Szivessyt bevezette a szobába, észrevette, hogy a másik szobába nyíló közzajtó kulcsa a zárban van.

— Ho-hó, már megengedi, hogy a kulcsot kivigyem, mert a tulsó szobában fog aludni a nővérem. Nem jó a tűzzel játszani. A fiatal ember elnevette magát, míg a fiatal asszonyka sértődve tiltakozott a nővérenek tréfiás gyanúsítása ellen. Szivessy kezét csókolt a hölgyeknek kölcsönös jóéjt köszönéssel visszavonultak a szobájukba. A háziasszony a másik szobába bekísérte a nővéret és a kulcsot a zárt ajtóba helyezte, a melyhez egy

szekrény volt támasztva. Megeső-kolták egymást és aludni fértek.

A fiatal ember a félőjjelt lázban töltötte, tudván, hogy a mellékszobában alszik a gyönyörű szép fiatal asszony. Már tovább nem bírta érzelmlein uralkodni a másik szobába vezető ajtóhoz ment és lassan susogta a zárt ajtón keresztül:

— Szép nagysága, mit csinál? Én nem vagyok képes behunyni a szememet.

Tán azt hiszi, hogy én asszony? volt róla a válasz én is virrasztok!

— Ajánlok egy megoldást, szót újból a fiatal ember, jöjjön az ajtóhoz nyissa ki, kellemesebben el fog telni az idő, ha beszélgetünk.

— Hová gondol; felel a nő — szavamat adtam a nővéremnek, hogy ön nem teszi be a lábát a szobámba.

— Hát én is szavamat adom, hogy nem lépem át a küszöböt. A fiatal ember addig rinyázkodott amíg a szép asszonyka szíve meglágyult.

— Kinyitom, de be ne merje tenni a lábát. A fiatal ember egy székkel tette a küszöbön innen a szoba ajtóba, a kis asszonyka ha-

sonlóan cselekedett az ő szobájában a nyitott ajtó mellett.

— Legalább csak azt engedje meg, hogy a karját megfogjam és a kezét megcsókoljam, esdekeltem a fiatal ember. Így töltötték el egy jó félórát szerelmes suttogásban, amidőn a fiatal ember anélkül, hogy a küszöböt átlépte volna átnyult mindkét karjával, áttele a kis asszonyka derekát magához vonta. Az asszonyka mintha meg lett volna bűvölve, egy mozdulattal sem ellenkezett. Könyű Katét táncba vinni, ha maga is akar.

Midőn Somosiné másnap reggel a nővére szobájába nyitott magából kikelve kiáltott föl;

— Gyalázatos! Szivessy bent volt nálad az éjjel.

— De esküszöm szót a megijedt asszonyka, hogy nem volt a szobámba.

— Hát akkor folytatta Somosiné, miért van eltelve a szekrény amely az ajtót takarja, mert nincs a helyén. Erről persze a kis asszonyka megfeledezett. Biz volt árulója. Nem tudott alakoskodni bevalotta őszintén a történetet.

— Ilyen botrány ha én házámban! folytatta a háziasszony.

misztet az építkezést, tagjai lennének ennek a vállalkozásnak és egy kötelezettségüket könnyen teljesíthetnék.

— Ezt a tervezetet bemutattam Georgescu János prefektusnak, dr. Robu János főpolgármesternek, — mondotta befejezésül a tanácsos — akik elismerték, hogy ez volna az egyetlen módja annak, hogy a lakáshiány megszüntjön. A konzorcium hivatva volna rendezni a városban levő lakásokat és valószínű, hogy az Aradon lakó tisz-

tek a legnagyobb örömmel vennék, hogyha beköltözhetnének a városban levő lakásokba és ezzel rengeteg lakás ürülne meg. Tervemnek támogatására feltétlenül szükséges volna az, hogy a lakók s a háztulajdonosok szövetsége segítségemre legyenek.

Popa Constantin terve nem volna nemzetközileg specialisan Aradra. Annak minden pontja vág az ország többi nagy városaira is. Ragadják meg a kezdeményezést a hatóságok fejei.

„A jövő embere: J. Ramsay Macdonald.”

(Intimitások az angol miniszterelnökjelölt életéről.)

Az I. L. P. körképében érdekes könyv jelent meg, melynek címe: „The Man of to-morrow: J. Ramsay Macdonald”. (A jövő embere: J. Ramsay Macdonald), melynek szerzője, aki Incomoclast álnév alatt adta ki műveit, érdekes intimitásokat mond el a nagy munkásvezér életéről.

Már kisgyermek korában, amikor társával iskolába ment Ramsay Macdonald, feltűnő volt, hogy mennyire vágyódik a szabad természet és a formák kötöttsége nélkül való élet után. Ő maga is írja valahol önmagáról:

— Mintha a vadon szava szólított volna minket. Ugy érzem, hogy a fák, a bokrok, a tenger partja s a víz állandó mormogása naphosszat valami különös izgalomban tartanak.

Emberfeletti erővel folytatta a tanulmányait. Azonfelül, hogy iskolai feladatainak mindig teljes mértékben tett eleget, mindig voltak privát olvasmányai. Lossiemouth-

dühösen távozott nővére szobájából.

Szivessy a délelőttöt a parkban töltötte s midőn a déli órákban a kastélyba ment a folyosón a háziasszonnyal találkozott udvariasan üdvözölte és kezét akart neki csókolni. Somosiné elrúntotta a kezét és oda szökt a fiatalembernek.

— Talán a drágáját keresi, ott van a szobájában! S a faképnél hagyta Szivessyt. — A fiatallembert roppant kellemetlenül érintette a dolog és tudatában volt annak, hogy az asszony mindent tud, meg sem kísérelte a mentegőzést. Éppen kapóra jött az inas aki az ebédhez kérte. Az ebéd után a háziur fogadta.

— Kedves Barátom, végtelen sajnálom, hogy egyedül fogunk ebédelni, az asszonyok beteget jelentettek, mindkettőjüknek migrénjük van. Az ebéd, dacára a háziur kedvességének és előzékenységének, meglehetősen nyomott hangulatban telt el, a vendéget roppantul feszélyezte, hogy talán az asszony elmondott mindent a férjének is. Megváltás volt reá nézve, midőn a kocsi előállott, hogy őt az állomásra szállítsa.

— Mintegy két év telt el az esemény óta. A fiatal ügyvéd egy este a Népszínház egyik páholyában felismerte Somosnékat, felment hozzájuk. A férfi nagyon szívesen fogadta

ban, ahol iskolába járt, minden kapható könyvet elolvasott és ebből az időből maradt fenn benne az a hihetetlen energia, amely most is minden elképzelhető munka tömegén át fentartja és előreviszi. Később, amikor belekerült az életbe és ami rá nézve majdnem ugyanannyit jelentett: a nyíl városság és a parlament forgatagában, különösen azzal tűnt fel, hogy írásának és szavának hatása jóformán ellenállhatatlan volt. A hangját még ma is a legtökéletesebb hangszernek tekintik, ami Angliában, ahol a nagy politikai szónokok tömegesen teremnek, különösen figyelemre méltó. A könyv szerzője elmondja, hogy a munkás párt egyik konferenciáján mint előadó mondott beszédet Macdonald és ebben a beszédben ez a mondat fordul elő:

„Az elesettek sírján kinő a fű és az örök szél játszik vele, simitgatja...”

És ekkor a komoly férfiakból és tudományosan képzett nőkből

de az asszony hűvösen viselkedett. Néhány perccel töltött náluk és megállapodtak, hogy előadás után együtt vacsoráznak az Országos-kaszinóban. Utközben a férfi bocsánatot kért midőn egy trafik előtt mentek el, hogy bemenjen szívt vásárolni. Alig maradt dr. Szivessy az asszony nyal egyedül, midőn ez odaszólt neki:

— Tudja-e, hogy a nővérem visszament a férjéhez? És tudja-e, hogy ikrei születtek? Két kis fia van! Szivessy éppen válaszolni akart, midőn a férfi kijött az üzletből, karját nyújtotta neinek és vacsorázni mentek, amely kellemes, vig hangulatban folyt le. Vacsora után a férfiak szivarra gyújtottak és a férfi elbeszélte, hogy a sörgörnyének két szép fia született, ikrek s a szülők úgy egyeztek meg, hogy Somosék az egyik kisfiút örökbe fogadják. Mert ugy lát-szik, hogy a sors mostohán bánik velük örökösök dokkában.

— Bizony-bizony, kedves barátom, szólt a férfi, leütve szivarjával a hamut. — Mégsem volt Ön igaz, őszinte barátunk minékünk.

— É-n — szólt hűledezve a fiatalember, — hogyan mondhat ilyet!

— Azért, felelte a férfi mosolyogva, mert ha Ön őszinte, igaz barátunk lenne, akkor mirőlünk is gondoskodott volna!

álló gyűlésen egyetlen rezdülés tünt át, nem annyira a szó, mint inkább a hang ereje mindenkit megrázott és mindenkinek szeme előtt feltűnt a sírdomb, amelyen zölden hullámszik a frissen nőtt fű. A hang szuggesztív ereje olyan nagy volt, hogy hosszú másodpercig senki sem mozdult a tereiben.

A parlamentbe való bejutásért első küzdelmöt 1896-ban vívta Macdonald. Az azóta eltelt negyedszázadon át egy pillanatig sem került ki a közéletből és ami ezzel egyet jelent, a figyelő szemek kereszttüzéből, de ez a tűz nemhogy megölette volna, megedzette.

Felösége mindig hűséges segítő társa volt küzdelmeiben. A szerzőt különösen egy kép ragadta meg erősen: a dolgozószoba ajtajában gyermekével karján áll az asszony és hosszú, szeretetteljes pillantással simogatja végig férjének az íróasztal fölött hajló fejét, amelyen már ezüstösen csillog a haj a lámpa fényében és halkán kérdezi, hogy mit dolgozik. Ez a jelenet minden este megismétlődik, mert Macdonald most is mindig megmagyarázhatatlan energiával három ember munkáját végzi el. És ha munkáját elvégezte, megtömi édes füstű Old Judge dohányval Kurta kis pipáját, hóna alá fog egy kötet Shelleyt vagy Wordsworth-ot és kísérel az alkonyodó földek köze, hogy magába szívja a mezők páráját és kipihenje magát.

Életének szabad részét könyvek közt tölti. Irodalmilag, politikai felfogásával ellentétben, erősen konzervatív érzelmű Anglia jó vendő miniszterelnöke. Könyvtárában helyet találtak a régi angol klasszikusok s a külföldi irodalom remekei olyan tömegben, hogy könyvtárszobája valóságos szétreped a belehalmozott könyvek tömegétől, azonban ezek között alig fordul elő modern szépirodalom. — Carlyle és Scott azok, akik karakterére a legtöbb hatást tették, de igen nagy számban vannak képviselve Milton, Browning, Keats művei, Tolsztoj egyméhány írása és jóformán semmi, ami ezután vetődött fel.

A könyv írója valósággal a régi indiai mesék szavait használja Macdonald jellemzéséhez. Olyan-nak írja le, mint aki jellemzőleg és cselekvéseiben soha az oppozitumitást nem ismerte és változatlannul kitartott elvei mellett.

— Hisz abban, amit mond. Elvei életének egy részét képezik és hogyha valamin változtatni kellene, inkább vasenergiával, óriási tudásával neki menne az egész világnak, hogysem azonn, amit egye-dül helyesnek és célravezetőnek is mert fel, változtatson, vagy abból engedjen. Alig tudjuk megmérni és megérteni, hogy mit jelentett Macdonald a háború alatt Angliára és az egész világra nézve és aki jel-

lemét ismeri és megérti, egyszer mind megérti azt is, hogy miért gyilkol minden formájában a diktatúrát. Jellemének felépítéséből természetszerűen következik, hogy szembeszállt úgy a diehardokkal (az angol fajvédők), mint a kommunistákkal és éppen ezért neki kell a jövőben nemcsak a munkáspártot, hanem azt az országot is vezetnie, amelynek minden valószínűség szerint igaz történelmi perspektíván át nézve ő a legnagyobb alakja.

Mulatságok

— Műsoros táncestély Soborsinban. Soborsin intelligenciája karácsony másodnapján nagyszabású műsorral egybekötött táncestélyt rendezett. Felújították a Soborsinban három év előtt nagy sikert arató Gábor Andor 4 felvonásos vígjátékát, a „Dollárpapa”-t. A mesterialag főképített komikum úgy a szereplők kiváló összjátéka, mint az egyes szereplők egyéni alakítása révén állandó derűtségben tartotta a publikumot. A vidéki műkedvelő előadásokat nivófölötti stádiumba juttatja a soborsini rutinizott gárda, amely bármelyik más műkedvelő előadással méltán versenyezhet. Kiválóságát mindenestre egyes rendezőségének köszönheti. Az estély sikere Gottlieb Sándor szakavatottságának tudható be részben, akinek a rendezés terén már kellő gyakorlat van. Koltayné szerepében Lóth Róbertné ügyesen játszotta a gyermeki boldogságáért és a megélhetésért küzdő anyát. Gizit, a leányát Hegedüs Ferencné alakította nagy rutinnal. A dollárpapa szerepéhez (Hagedüs Ferenc) semmi kívánni való sem fűződhetik. Az egyes jelenetek érzelmi különbségeit a legmegfelelőbb tenorban találta el, azért is tudott oly nagy halászi kiváltani a közönség kedélyéből. Csarada közjegyző szerepében Nagy Gusztó kellett állandóan kellemes derűtséget, amit fokozott még Koch Pál Kereselighy főispán szerepében. Bajos jelenetében Sireng Mariska mint Csaradáné. A többi szereplők is kiválóak voltak egytől-egyig, méltán elismerés illetti valamennyiüket. A tiszta jóvodelem a soborsini római katolikus temető javára lett fordítva.

— Szilveszter-est a Fehér Keresztben az ATE. rendezésében. Kezdete este 9 órakor.

— 1924. január 5-én tartja nagyszabású estélyét a Központi szálló összes termeiben az aradi zsidó jótevőkönv négyzet. Bemutatóra kerül: „A fekete-fehér malom”. Molnár Ferenc színművének paródiája a legkitűnőbb aradi műkedvelők közreműködésével. A télikertben pazar büfé. Fjálalán táncverseny értékes díjakkal. Külön meghívókat nem bocsájtanak ki.

— Fabál február 9-én a Központi ban.

— Meteor-bál február 9-én.

— Atléta-bál jan. 12-én Aradon. A vigalmi bizottság felkéri a rendezőket, hogy meghívó igényüket f. hó 21-ig jelentsék be délután 6—7 között a Kis Keresztben levő klub helyiségbe.

Nem lehet egészséges gazdasági élet, amikor a kamat elérte a 60 százalékot.

(Tartalmas gazdasági vita a Kamarában. — A köztisztviselők fizetésemeléséért. A háborús gazdagok megadóztatása. Brătianu Vintila válaszol.)

Bucurestiből jelentik: A Kamarára tegnap délutáni ülésén napirend előtt Pavel Brătianu arra kérte a Ház elnökét, hogy külön regisztrálja, hogy a bánáti határkiigazításról szóló jegyzőkönyvet csak 127 szavazattal ratifikálták és a bánáti képviselők tiltakoztak a Bánát megcsinálása ellen. Emeljük ki továbbá azt is, hogy a szavazástól az összes ellenzéki képviselők távol tartották magukat. Orleanu elnök, több hozzászólás után magáévá tette az indítványt és a fanthangoztatott kérelmeket külön jegyzőkönyvbe foglaltatta.

Dobrescu lelkész arra kérte a kormányt, hogy fordítson nagyobb gondot a lelkészekre. Brătianu Vintila válaszában kijelentette, hogy a papság ugyanabban a fizetésemelésben fog részesülni, mint a többi tisztviselők. Ezután áttértek a napirendre és folytatódott

a költségvetés vitája.

Antonescu volt liberális, jelenleg pártunkivüli képviselő folytatja tegnap megkezdett beszédét. Vizsgálva a költségvetés egyes tételeit, nem hisz Brătianu Vintila ama kijelentésében, hogy olcsóbbodás fog beállni.

— Amire nekünk szükségünk van — mondotta Antonescu — azt a külföldről kell beszerezniünk, drága aranypénzért. A jelenlegi gazdasági politika mellett az ország csakhamar csödbe jut. Különösen a munkadíjakat tartja igen alacsonyaknak, mert azok világsparitási alatti állanak, a drágaság pedig napról-napra emelkedik. — Igaz ugyan, hogy egyesek hozzájuttak ahhoz a jövedelemhez, amely a megélhetéshez szükséges, de a tisztviselők annál jobban nyomorognak.

A tisztviselőknek a háború előtt fizetéseket kell megadni.

Nem tartja helyesnek, hogy egyes belföldi termékek még mindig maximálva vannak. Rámutatott az ipari krízisre, amely a kormány helytelen gazdasági politikájának a következménye. Megtagadják a külföldi tőke részvételét a krízis megoldásában és ezzel a helyzet még tarthatatlanabbá vált. A pénzhány kérdésre tért át ezután és bejelentette, hogy az egész román kereskedelem és ipar óriási pénzhányon küzd. Az iparosok és a kereskedők csak nagy kamat árán tudják előteremteni a szükséges pénzt az uzsorásoktól. A nacionalizálás körül is nagy hibák történtek. Mikor a román csapatok megszállták Erdélyt, a magyar részvényesek egymillió koronáért el akarták adni a petrozsényi szénbányákat. A liberálisok azonban

visszautasították ezt a kedvező ajánlatot. Később ugyan csak ők küldtek megbízottakat Budapestre, és ajánlatot tettek a magyar részvényeseknek a nacionalizálásra. Korona helyett svájci frankot ajánlottak fel a liberálisok. Rengeteg svájci frankot kellett fizetni a magyar részvényeseknek, ennek ellenére azonban az erdélyi vállalatok nagy része a magyarok kezében van. Ugyanez a helyzet a Steaua Romana petroleum részvénytársaságnál is. A resicai kérdés tárgyalás tárgyalására tért át ezután. Ekkor

halalmas incidens támadt a többségi képviselők, Madgearu és Vajda között. Az incidens után Antonescu folytatta beszédét.

— Az ipari vállalatokat — úgy mond — akadályozzák a termelésben és ezért van szükség olyan külföldi áruk behozatalára, amelyek gyártására mi is be vigyük rendelkezve. Kritizálta a permiszrendszert és hangoztatta, hogy a kereskedelmi minisztérium több tisztviselője, a permiszekkel való spekulálás miatt börtönbe került, de ez még nem mentesíti Sasul a felelősség alól. A történetekért egyedül Sasu felelős, mert az ő intézkedései adtak alkalmat ilyen visszaélésekre. A spekulációs törvényről is elítélőleg nyilatkozott. Kifogásolta a Banca Nationala működését. Hangoztatta, hogy

nem is lehet egészséges gazdasági életől beszélni akkor, mikor a kölcsönpenzek ért fizetett kamat elérte a hatvan százalékot.

A szövetségesek a háború után kölcsönt ajánlottak fel Romániának, amelyet akkor visszautasítottak. Ma már késő, mert a külföld nem tud olyan előnyös kölcsönt nyújtani, mint amelyet akkor adhatott volna. A szövetséges hatalmak is külföldi segítséget vettek igénybe az újjáépítéshez, csak egyedül Románia vár még.

Brătianu Vintila pénzügyminiszter akar ezután beszélni, de Jorga figyelmezteti, hogy övé a szólás joga. Nagy lármá keletkezett erre, amelynek elmúltával az elnök Jorgának adta meg a szót.

— A költségvetés igyekezetet mutat ugyan az ország ügyeinek rekonstrukciójára, de ez még nem minden — mondotta Jorga. — Az ország gazdasági élete igen sok intézkedést kíván. Az állam igen rossz helyzetbe került, mert kevés a bevétel és ezzel szemben igen sok a kiadás. Szükségesnek tartja, hogy a háborúban meggazdagodottakat megadóztassák. Ezek alatt azokat érti, akik ma kedvezőbb anyagi körülmények között élnek

mint a háború előtt. Ez az egyedül megoldás. Szólítsák fel ezeket a gazdagokat, hogy adják át vagyunk egy részét a nemzetnek. Körül vagyunk véve ellenségekkel, az ország kiadásai nagyok és akár kormányra is akarja reepektálni a pénzügyminiszter teoretikus számításait, a hadseregnek ruha és muníció kell. Nem szabad elfelejteni, hogy a jövő háborúja nem olyan lesz, mint az 1916. évi volt. A meg gazdagodottak tehát adozzanak a hadseregért. Ezután a kulturális helyzet ismertetésére tért át. Kijelentette, hogy a fővárosnak nincsen egyetlen egy népkönyvtára sem. Beszédét a következő kijelentéssel fejezte be:

— Mindaddig, amíg a kormány nem készíti el a hadügyi, a kulturügyi és a közegészségügyi tárcák reális költségvetését, csak azt fogom mondani, hogy költségvetés-dit játszanak.

Brătianu Vintila felszólalása.

Brătianu Vintila pénzügyminiszter volt a következő felszólaló. Kijelentette, hogy a költségvetési vita alkalmával elhangzott összes beszédekre válaszolni fog.

— Mikor kormányra jutottunk és én vettem át a pénzügyi tárcát — mondotta — olyan gazdasági helyzetben volt az ország, mint a kocsikerék, amely fennakadt a sárban. Ésszerűen kellett cselekedniem. Először csak hozzávetőleges költségvetést tudtunk készíteni, a jelenlegi azonban definitív büdzsé, amely egyensúlyba hozta az állam háztartását, mert a bevételek fedezik a kiadásokat. Megállítottam a bankóprést és nem engedélyeztem újabb bankjegykibocsátást. Lebélyegeztettem a külföldi értékpapirokat, rendeztem a kincstári bankok ügyét. Az állam belföldi adósságára, amely meghaladja a három milliárdot, egy milliárdot törlesztettünk. A még hátralevő adósságot is rövid időn belül ki fogjuk egyenlíteni. Stabilizáltuk a lejt és helyreállítottuk az ország hitelét.

Áttérve a köztisztviselők helyzetére, kijelentette, hogy a tisztviselők által kért fizetésemelés meghaladja a három milliárdot. Ha ezt a kérelmet teljesítenénk és meg adnók a kért emelést, merényletet követnénk el az ország gazdasága ellen. Ezzel szemben javasolni fogom a Lalescu féle ranglétra helyesbítését és tisztviselők gazdasági helyzetét természetbeni járulékok nyújtásával fogunk segíteni. A nyugdíjasok ügyére áttérve szükségesnek tartja kijelenteni, hogy a Conziliu Dirigent hibát követett el akkor, amikor átvette az összes nyugdíjasokat, holott erre egyetlen békeszerződés sem kötelezte az országot.

Az idő előrehaladására tekintettel, az elnök berekesztette az ülést. Brătianu Vintila az éjjeli ülésen folytatja felebeszakított beszédét.

A csongrádi bomba.

(Haldoklik a három súlyos sebesült.)

Budapestről táviratozzák: Ma megérkezett Csongrádra a hivatalos bombaszakértő, aki a délelőtti folyamán tűzetes helyszíni szemlét tart. Bőlyönyi és társai állhatatosan tagadják, hogy részük lenne a merényletben. Kitaligatásuk alkalmával azt mondták, hogy a merénylet idején nyugodtan időgáltak a kávéházban és éjfél tájban nagy megdöbbenéssel értesültek a robbanásról. Ekkor hazamentek a lakásukra.

Budapestről táviratozzák: A merénylet alkalmával megsebesült Bruck Herman ügyvéd állapotát reménytelennek tartják. Aggasztó két leányának az állapota is. Az ügyvéd Margit nevű leányának megoperálására Budapestről orvostanárt hívtak le, aki nem vállalkozott a szerencsétlen leány megoperálására, mert állapotát reménytelennek tartja. A fiatal leánynak ez volt az első bálja. Magda nővére a gégéjén sérült meg és ha fel is gyógyulna, beszélni valószínűleg alighanem elveszti. Krizsán Béla lélegzőházi gyógy szerész, akit a szilánkok mellén, nyakán, fején és lábán sebesítettek meg, haldoklik.

Budapestről táviratozzák: A belügyminisztérium közbiztonsági osztályának vezetője ma ország irók előtt kijelentette, hogy a huszonöt letartóztatott sorában hiszi a bűntény közvetlen elkövetőit is. A gyanus Bőlyönyi Miklósa irónyul, azt hiszik, hogy ő dobta a bombát, négy társa csak segítkezett neki. Csongrádon a hatóság nyugodt vizsgáltsáik a bombamerénylettel kapcsolatos irányzatoknak mélyebb gyökere nincsen.

Halál a kártyaasztalnál

(Egy budapesti nagykereskedő hirtelen halála.)

Budapestről jelentik: Karácsony második napján este 10 óra tájban az Erzsébetvárosi Kör kártyaszobájában játékhoz ült le néhány ismert jómódú kereskedő és hivatalnok, köztük Löwinger Lajos Dohány ucca 88. szám alatt lakó ismert fővárosi nagykereskedő, aki mielőtt fölment volna a Körbe, családját egy közeli mulatóhoz ki sértte azzal, menjenek be, ő egy órát játszik, azután utatuk megy a mulatóba. Körülbelül egy negyed óráig játszott, amikor hozzákerült a bankadás.

Löwinger éppen az első lapot akarta lehúzni a kártyaasztalról, amikor hirtelen a szívéhez kapott:

— Jaj, nagyon rosszul érzem magam, nem tudom, mi van velem, megfúlok, segítsenek...

Ebben a pillanatban már előre is bukott az asztalra és mire a tékostársai felugrártak, hogy segítségére siessenek, a nagykereskedő már halott volt. A klubban jelenlévő orvos véleménye szerint Löwinger halálát hirtelen jött szívizgalom okozta.

Aki talál valamit

En magam sohasem találtam semmit. De ma egy mellékucán láttam valakit, ki talált egy pénztárcát. Leírom, hogy történt.

Derős, bájos, öregur mende-gét, sétabotjára támaszkodva. Alig két lépésnyire tőle, az aszfalt közepén, hevert a pénztárca, szinte odakészítve, felhiva a figyelmet; azzal a döbbenő elhagyatottsággal, mely a talált tárgy tulajdo-na. A pénztárca ráordított az öreg urra:

— Megállj! Nem látod, hogy ebben a forgatagban, hol minden rongymák, minden gombostűnek van gazdája, én hitangul tengődöm? Téged szeretlek, végy, fed téd vagyok.

Egyszerre pillantottuk meg mind a ketten, az öregur és én, ki az utca másik járdáján álltam. Az öregur szeretett volna tovább men-ni. Csakhogy nem birt, szegény. Lába gyökeret vert. Kék szeme a talált kincs láttán megbüvölten lángot vetett, s a szafirtiz végig-cikázott szakállá ezüst rojtjait, föllobogott arcán, átremegett tes-tét, fejbujjától a lábujjáig.

Először sétabotja gummikapák jával piszkálgatta, mint holmi ut-széli varangyot szokás. Nem moz-gott. Pénztárca volt. Nem degesz-re tömött, egészséges, vidéki, csak afféle lapos, heftikás. Kicsit ron-gyos is. De azért pénztárca volt. Döben a pillanatban vett észre en-gem, ki mindezt láttam. Reám te-kintett s tekintete ilyesmít mon-dott:

— Jelentéktelen dolog, kérem alázatossággal, nem is érdemes vele foglalkozni.

Tovább ballagott, lassabban, tépelődve. A pénztárcát úgy tar-totta, hogy balkezének kisujját és gyűrűsujját elvonta tőle, mintha undorodnék a sártól, a mindenfél holmijától, az evőlecsi piszoktól. Fejét is elfordította, hogy orrába ne csapjon a pénz büdössége. — Mégis furdalhatta a kíváncsiság, hogy mennyi lehet benne. De előt-tem nem merde megnézni. Sietni kezdett.

En a másik járdán, párhuzamo-san vele, szintén szaporáztam lép-teimet. Az öregur eleinte firkéssze-ve, majd kérésre figyelt. Mit akar hatok tőle? Ha ekkor felajánlom, hogy felezünk, okvetlenül bele-megy. Arca körülbelül ezt fejezte ki:

— Ugyan édes fiatal barátoc-kám, gyakran előfordul ilyesmi, kár neki oly tulzott fontosságot tulajdonítani.

Mégsem tégtottam. Erre dühös lett. Szigorúan végigmért. Szemembe tekintett. Kemény, majdnem hősies lépésekkel, emelt fejjel csapott át a kocsiutra. Egész mivolta ilyen elhatározást sugár-zott.

— No, most mindjárt meglá-tod, mit teszek, te kőnyeles!

Gondolatban már tegezett. A kocsiuton blég messze állott egy rendőr. Feléje igyekezett, bizton-ságosan, mintegy a rendőrség vé-delme alatt lopakodott előre s most már, megfigyeltem, újait szeretettel kulcsolta a pénztárcá-ra, mely a decemberi hidegben ál-is langyosodhatott vére melegé-től. Pár percig ballagtunk egymás mellett, közönyösen. Amint azon-ban a rendőr elé ért, hirtelenül va-lami észébe jutott, jobbra csapott, tovább kocogott az édes zsákunány nyúl, melyet azoni sárosan télika-

Tihanyi Sándor temesvári tenorista tragédiája.

(Köveletle Fekete igazgatótól elmaradt fizetését, mire áttették a határon. Milyen is az a kulturaterjesztés Temesváron.)

(Saját tudósítónktól.) Tihanyi Sándor még aránylag fiatalember és szépen csengő tenorjában igen sokszor volt alkalma gyönyörköd-ni Temesvár színházjáró közönsé-gének. Nem egterverő zseni, mert ha ez lenne, ugy minden bizonytal nem szerződött volna Temesvár-ra, legkevésbé pedig Fekete Mihály igazgatóhoz. Temesvári tenoristáskodásának azonban a teg-napi nappal hirtelen végeszakadt, mert diszkrét szigurancadetekti-vek nem fettek vele egyebet, mint szépen átsegítették a határon. Hogy mik az előadói a tenor-ista gyors távozásának, az az alábbiakból mindjárt ki fog de-rülni.

Tihanyi Sándor ez év elején szerződött Temesvárra Szatmár-ról, ahol a közönség szerette. Te-mesváron is szerette a közönség, mert ez a jó közönség minden olyan színészt szeret, aki becsü-letesen végzi közönségét. Történt egy ízben, hogy Tihanyi tenorista valamilyen öreg generálist ját-szott. Az előadás végén Fekete igazgató odarohant hozzá és nem éppen európai tónusban tudtára adta: hogy azonnal takarodjék a színházából, nem reflektál többé működésére. A tenorista megkér-dezte a nagy harag okát, mire az igazgató értésére adta, hogy pa-rókája rosszul állt a fején és a generális bluz is nagyon bő volt. Ezek együttvéve olyan okok, a miért pusztulnia kell a nivós te-mesvári társulat kötelékéből.

Tihanyi Sándor, a tenorista erre eltávozott a társulat kötelékéből és ügyvédje dr. Mercea után kere-setet indított Fekete Mihály ellen egy évi elmaradt fizetésért, mert egyébként Temesváron is jogrend van és itt sem lehet semmilyen alkalmazottat minden kártérítés nélkül az uccára kitenni. Téli- viz ide-jén pedig egyáltalán nem. A pör folyt, majd megindultak a békíté-si kísérletek is, végül az igazgató kijelentette, hogy visszaveszi tag-ját, ha az bocsánatot kér. Megvolt a bocsánat is és Tihanyi kérte el-maradt fizetésének folyósítását, mert közben élnie is kell valami-ből. 2200 leiről lett volna szó, de Fekete csak 500 lejt adott, majd hosszas könyörgésre még ötszá-zat. A tenorista erre tovább perelt és a tegnapi tárgyaláson a bíróság leintette az agresszív igazgatót, a ki összetévesztette a bíróságot a színházzal. Végül is január neze-

batja zsebébe csúztatott, csak azt várva, hogy egy homályos kapu-aljába megnézeze tartalmát. Egy-szer-kétszer még visszapillantott. Szeme megvetést sugárzott fe-lém.

— Pimasz fráter.

Megállapíthatom, hogy az öreg ur öt perc alatt a következő lelki átalakulásokon ment keresztül: az első percben ő volt a megtaláló, minden díszítő jelző nélkül, a kö-vetkező három percben a becsüle-tes megtaláló és az utolsó percben a közönséges, mondjuk a jellemte-len megtaláló, olyan, amilyen na-gyon sok van.

dikére újabb terminust tűztek ki. Fekete Mihály színházgató erre egészen új módiát eszelte ki a jog keresésének. — Hogy ez a kieszelés eredménnyel is jart, az kitűnik abból, hogy tegnap délben Tihanyi Sándor tenoristát lefogták az uccán, és már egy órával később áttették a határon Magyarország-ba. Megjegyzés: Tihanyinak az áttételkor összes vagyona egy lej volt, ellenben ruháit és fehérne-műit mind itt kellett hagyni. Újabb megjegyzés: Tihanyinak tartó-zkodási és játszási engedélye, azonkívül rendes utlevele van. Több megjegyzés már nem is szükséges — ennek a cikknek min-den sora beszél magától is.

Irodalom, művészet

Mignon.

(Máthé Rózsi, Baranyai Jolán, Bing János és Huszár Károly vendégfelléptével Aradon.)

Melleg színházi estben volt ré-sze tegnap az aradi színházi kö-zönségnek. *Thomasnak* ez az örök ifju szép operája került színpa-ra a lehető legprecízebb előadásban, lelkes, valóhogy a békeidőkre em-lékeztető hangulatban. *Máté Ró-zsi*, aki a múltkor *Carmen*jével egyszerre maga felé hódította a közönséget, Mignonjával még na-gyobb és igazabb sikert aratott. Kitűnően diszponálva énekelt, ne-mesveretű csengő mezzoszopránja szinte betöltötte a színházat. Külö-nösen szép volt az első felvonás-ban *Kertésszel* való duettje és a második felvonás gyönyörű tükör-árája. Játéka stílusosan, artisztí-kus volt, a szenvedő kás Mignon minden fájdalmát erős realizmus-sal interpretálta. Ezuttal ismét né-metül énekelt, bámulatosan precíz szöveglájtással. A közönség me-leg és őszinte ünneplésben részesi-tette. Philinét is vendég énekelt: *Baranyai Jolán*. A művész nő neve nem ismeretlen Erdély közönsége előtt, a legképzettebb operaénekes-nők egyike és tegnapi első aradi szereplésével is sikert aratott. Szé-pen kulturált szopránja van, játé-ka rutinos. *Bing János* Lothario-ját már többször méltattuk, ezut-tal azonban meg kell említenünk.

hogy a vendégszereplő dilettáns művész szerepét fölényes tudással aknáztta ki: jól diszponáltan éne-kelt és szép baritonja teljes ere-jében érvényesült. *Kertész Vilmos* *Meister Vilmosa* ennél a kitűnő tenoristának egyik legjobb alakí-tása. Tehetségéről és fölényes ze-nei intelligenciájáról már több-ször írtunk, ezuttal csak annyit jegyezhetünk meg, hogy jelentős és szép sikert aratott. Vendég volt *Huszár Károly* is. Laertes kedves alakját vitte finom humorral a színpa. *Ladiszlav*, *Mészáros Maya* kis szerepüket ügyesen oldották meg. *Kovács* karnester a legna-gyobb biztonsággal és precizitás-sal dirigálta a zenekart, amely a legfinomabb részeket is szépen hozta ki. A harmadik felvonásban *Adler Eszti*ke, egy fiatal aradi bal lettáncosnő eltáncolta a „Hattyu halála” ismert balettet. Mozdula-tai kecsesek, decensek, táncá rit-mikus. Szép jövő várhat rá. A kö-zönség egy jólsikerült színházi est emlékével távozott. (k. s.)

* Az aradi színház műsora. Va-sárnap d. u. 3 óraker: Aranymadár. Láng Eszti vendégfelléptével. Dé-után 5 óraker: Mignon. Máthé Ró-zsi, Baranyai Jolán, Bing János, Ker-tész Vilmos, Huszár Károly vendég-felléptével. (Bérletszünet.) Rendes es-ti helyárrakkal. Hétfő este 7 óraker: Hazudik a muzsikaszó. (Bérletszü-net.) Este 9 óraker: Mágna Miska fordított szereposztásban. (Béret-szünet.) Kedd d. u. 3 óraker: Ju-Schi. (Bérletszünet.) Délután 6 ó-aker: Bátor Salamon. (Bérletszünet.) Este 9 óraker: Marinka a táncosnő. (Bérletszünet.) Szerda este 8 óraker: Leányom hozománya ötszáz millió. Vigjáték-bemutató. (C.) Csütörtök este 8 óraker: Leányom hozománya ötszáz millió. (A.) Péntek este 8 óraker: Tatárjárás. (B.) Barics Gyula vendégfelléptével.

* A temesvári színház műsora. Vasárnap délután 3 óraker: Tul a nagy Kriváron, operette. Este 6 óraker: Trilby. 9 óraker: Hazudik a muzsikaszó. Szilveszter estéjén 6 óraker: Hazudik a muzsikaszó, 9 óraker: Nagy kabaré.

* Leányvásár. Ma este fél 6 órai kezdettel a Leányvásár című operet-tet elevenítette fel az aradi színház. Az előadást negyedház nézte végig és valószínűleg ez volt az oka a szí-nészek kedvetlen játéknak. Az ope-rettet feltűnően megrövidítették, hogy az előadás befejeződhessék, mi-vel este a román színtársulat tartott a színházban előadást. Bartók Etel rekedien énekelt és látható indiszpo-zícióval küzdött. Szeghő Lily szép táncát lelkesen megtapsolta a közön-ség. Huszár Károly, tekintettel a ne-gyed házra, hangjával takarékosko-dott és csak negyedhangon énekelt. Győző, Seimeczy, Ekacs és Tibor Lóri nem rontották a gyenge előadá-son.

* Aradi színházi hírek. Az aradi színtársulat Szilveszter-estén kolosz-szális tréfiával lép fel a közönség elé. Este 10 óras kezdettel a Mágna Miskát mutatják be, még pedig for-dított szereposztásban. Ezt ugy kell értelmezni, hogy a női főszerepeket férfiak, a férfiakét pedig nők ját-szák. Különben minden kommentár mellő-zésével közöljük a szereposztást, a mely eleve beszél. Mágna Miska

Balogi Böske lesz, Marcsa mosogató leány Selmecci Mihály, Korláth gróf Tibor Lóri, Lotti grófnő Győző Alfréd; Rolla grófnő Ekecs Ferenc, Gida gróf Fáskeri Maca, Baracs Iván Bartók Etel, Szele tükör Gömöri Emma lesz, azonkívül az apróbb női szerepeket a kar férfi tagjai, a férfiakat pedig a kar női tagjai játszik. A Mágus Miskát megkezdően 7 óras kezdettel a diadalmas multu Hazudik a muzsikaszó operettet elevenítik fel. — Vasárnap délután öt óraker megismétlik a Mignon előadását ugyancsak Máthé Rózsival a címszerepben. A színház igazgatósága a közönségnek tesz eleget, amikor a pénteki óriási siker után vasárnap is másorra tűzte az operát. Vasárnap délután három óraker Láng Eszti vendégfellépéssel az Aranymadár operettet játszik. — Ujévi előadások. Ujév napján három előadás lesz a városi színházban. A legutóbb bemutatott Ja-Schi operettet, ezt követően a kacagtató Bátor Salamon bohózatot és végül Marinka, a táncosnő operettet hozzák színre három, hat és kilenc óras kezdettel. — Leányom hozományja ötszáz millió. Földes Imre vigjátéka viseli ezt a címet, amelynek bemutatására most készül a színtársulat. Az utóbbi idők legsikerültebb vigjátékát Darvas Ernő rendezésében, először előadásban hozza színre a prózai együttes.

Kotányi Nővérek három zongoras hangversenye január 10-én. Jegyek kaphatók Scherhag kézimunka-üzletében Aradon.

Waldbauer Kerpely quartett január hó 24-én. Jegyek kaphatók Scherhag kézimunka-üzletében Aradon.

A gyilkos nábob.

(Érdekes fordulat a nagylaki gyilkosság ügyében.)

(Saját tudósítónktól.) Egy évvel ezelőtt történt az a szenzációs gyilkosság, amely heteken keresztül izgalomban tartotta Aradvármegye közönségét. Flocos Péter, dús gazdag nadlaci (nagylaki) föld birtokos január 4-én revolverrel agyonlörte leányának udvarlóját Ivascu János ottani tanítót. A gazdag nábob mindig rossz szemmel nézte Iona leányának Ivascuval való barátságát és többször erélyesen ráparancsolt leányára, hogy szakítson a tanítóval, mert diplomás emberhez nem adja feleségül. Az engedelmes Iona eleget is tett apja parancsának és visszautasította Ivascu közeledését. A szerelmes tanító azonban nem tudott belenyugodni az új helyzetbe és esténként állandóan Flocos Péter házának ablakai alatt sétálgatott. A gyilkosság estéjén Flocos Péter rendkívül izgatott hangulatban volt és idegességét csak fokozta Ivascu viselkedése. Először a feleségét küldte az ablakhoz, hogy az erőszakos fiatalembert szólítsa fel a távozásra, mivel Ivascu a felszólításra nem reagált, a nábob maga ment az ablakhoz és durva szavakkal fordult Ivascu Jánoshoz. Mivel a durvaság sem vezetett célhoz, Flocos Péter előrántotta revolverét és azzal kétszer kilőtt az ablakon. Az egyik golyó Ivascu Jánost szíven találta és nyomban meghalt. A csendőrség a gyilkost letartóztatta és bekísérte az ügyészség fogházába. A vizsgálat folyamán Flocos több ízben kérte

kaució ellenében a szabadlábra helyezését. A temesvári ítőtábla a temesvári főügyészség hozzájárulásával 100 ezer lej kaució ellenében szabadlábra helyezte a gyilkos nábobot. Azóta már egy év telt el, a bűnügyben azonban még nem tartották meg a főtárgyalást.

A temesvári királyi főügyész-

Küldöttségjárás Tatarescu államtitkár előtt.

(Rendezik a nyugdíjasok ügyét. — Földetkérő deputáció. Kedvező kilátások az iskolakérdésben.)
Erdekes nyilatkozat a kisebbségekhez.

(Saját tudósítónktól.) Tatarescu, a nemzetiségi kisebbségek államtitkára, aki tegnap érkezett meg Aradra, ma számos küldöttséget fogadott a vármegyeházán. A vasutas nyugdíjasok küldöttségét dr. Robu János főpolgármester vezette az államtitkár elé, aki előtt a küldöttség szónokái vázolta a nyugdíjasok helyzetét. Elmondotta, hogy a vasut nyugdíjasai hosszú, évtizedes szolgálat után mentek nyugdíjba. Szolgálatukkal ők is előmozdították Erdély vasutainak fejlődését, amelyek az impérium átvételével Románia birtokába jutottak. A vasut átvételével Románia a nyugdíjasokat is átvette, akik a legutóbbi időkig rendszeresen meg is kapták nyugdíjleltényeiket. Augusztus óta azonban a legnagyobb nyomorban van hatszáz nyugdíjas családja, mert nyugdíjaikat érthetetlen okokból nem folyósítják. A miniszter kijelentette a küldöttség tagjai előtt, hogy ő még a mai nap folyamán visszautazik Bucaresti-be, ahova elkíséri Georgescu János, Aradvármegye prefektusa is és vele együttesen elintézi az ügyet. Interveniál majd a vasutak vezérigazgatóságánál és a nézőügyminiszternél a nyugdíjak kiutalása érdekében. Reméli, hogy az ügyet három napon belül elintézheti és ennek következményeképpen már január elsején kézhez kapják a vasutas nyugdíjasok illetményeiket. Több egyéni kihallgatás után a miniszter az aradme gyei járások főszojgatóját fogadta, akikkel hosszasan értekezett.

A Kisebbségi miniszternél együtt érkezett Aradra Petrini földművelésügyi vezérfelügyelő, aki az agrárreform ügyekben ma Aradra érkezett küldöttségeket fogadott, ugyancsak a megyeházán. Körülbelül huszonöt Községi küldöttelei jelenték meg a vezérfelügyelőnél, akitől a legtöbben erdséget és közlegelőt kértek. Panaszolták, hogy nem juttattak mindenkinék megfelelő földterületet, az állami tartáékföldök felhasználását is helytelenül mondották és kérték, hogy adják át nekik azokat a földterületeket haladéktalanul, amelyek régebbi szerződéses bérlők kezében vannak. A vezérfelügyelő kijelentette erre az utóbbi kérelemre, hogy a régi ilyen szerződések nem lehetnek többé érvényesek és intézkedni fog, hogy ezek a földek is mielőbb a földművelők kezébe jusson.

Tatarescu a kisebbségekhez.
Az aradi, kisebbségi iskolák igazgatóiból álló küldöttséget dé-

ség ma útirathán utasította az aradi királyi ügyészség vezetőjét, hogy Ivascu János tanító gyilkosának ügyében sürgesse meg a főtárgyalás megtartását és rendelje el a gyilkos Flocos Péter utóbi rendelkezésének foganatosítására az aradi ügyészség vezetője megtette a szükséges intézkedéseket, letartóztatását. A főügyészségi

után 3 óraker Zima Tibor, Aradváros országgyűlési képviselője vezette Tatarescu kisebbségi államtitkár elé, aki a küldöttséget Antonescu Lupu közoktatásügyi vezérigazgató társaságában fogadta. Mi előtt a küldöttség szónokái előadták volna kérelmeiket Tatarescu intézett beszédet az igazgatókhoz, amelyben kifejtette, hogy milyennek képzei el az állam viszonyát az itt élő népi kisebbségekkel szemben. Hangsúlyozta, hogy

távol áll a kormánytól, hogy a népi kisebbségeket kulturális jogaikban, nyelvhasználatukban és kisebbségük nemzeti irányu nevelésében akadályozza, sőt fejlődésük elő akarja mozdítani.

Ez a jog azonban a kisebbségek kötelezettségeivel jár, amennyiben alkalmazkodniuk kell az állam magasabb szempontjaihoz. A kormányintézkedéseket is ilyen szempontból kell fel fogni és ha csak valami nem táplál szétmozgó törekvéseket, lehetetlen, hogy a megértés útján a kormány és a kisebbségek ne találkozzanak. Az együttes feltételeit kölcsönösen teljesíteni kell. A kormány ezt a szempontot követi még akkor is ha látszólag kisebbség ellenes intézkedéseket is tesz. Az államnyelv elsajátítása a kisebbségek érdeke, dacára annak, hogy eleinte az erre vonatkozó intézkedések szabadságkorlátozónak látszottak. Nem mondja, hogy nem tévedhetnek egyes hatóságok intézkedéseikben, de ha ilyen esetek adódnak elő,

ő gondolkodás nélkül hajlandó a hibákat helyrehozni.

De nem lehet minden intézkedésre azt mondani, hogy rossz, még mielőtt kipróbálták volna. Elfogadja, hogy némely kormányrendeletet egyes hatóságok és közegek hibásan hajtanak végre, de akkor vagy félreértik a kormány intencióit vagy tulbuzgók. Azért járják a miniszterek és ő is az országot, hogy a panaszokat és kérelmeket meghallgassák és a hibákat kijavítsák.

Iskolaigazgatók küldöttsége.
Balázs Márton igazgató román nyelven adta elő az iskolák sérelmeit. Elsősorban azt, hogy bizonyos tantárgyakat, számszerint

ötöt a magyar tanítványi állami középiskolákban románul kell tanulni. A tapasztalat azt mutatta, hogy a tárgyak tanítása ezáltal annyira megnehezült, hogy sem a román nyelvben nem tettek kellő előhaladást, sem pedig az illető tantárgyakat nem tanulták meg jól.

A kihallgatáson jelenlévő Antonescu vezérigazgató kijelentette, hogy az egyszerre két nyelven való tanítás csak kísérlet. Alig kezdődött meg a tanév, tehát erről még nem lehet bírálatot mondani. Készségeinek szerinte is a nehézségek, de a román nyelvben tanuló tanárgyak oktatásában különösen kétféleszerű és amfibiózus tanárokat kell alkalmazni. Ajánlotta, hogy mindaddig cseréljék a tanárokat, amíg megvalósulni nem akadnak. Hiszi, hogy jókarral így lehet eredményt elérni. Ha azonban Erdélyszerte nemleges eredmény mutatkozik, akkor revízió alá veszik ezt a rendelkezést. Arra a panaszra, hogy egyfeltekezettel tanuló a más feltekezettel iskolájába nem járhat kijelentette, hogy ahol valamelyik feltekezettel iskolája működik, ott járhat a tanuló más feltekezettel iskolájába is.

Lautner Mátyás, az aradi német iskola igazgatója azt tette szóvá, hogy már az elemiben napi két órában tanítatják a román nyelvet. Ez részben túlfelkészít, részben pedig emiatt nem marad elég idő más tárgyak tanítására. Különösen súlyos a helyzet azért, mert a legutóbbi szülői lakulról hozza be a gyermekeit, aki tájszóval beszél és először a saját anyanyelvére kell megtanítani tisztességesen. Antonescu erre kijelentette, hogy már

az első két osztályra nézve ellörölték a román nyelv tanítását és kiállításba helyezték, hogy a többi osztályokra nézve is enyhíteni fogják ezt.

Lautner még azt panaszolta, hogy Aradon nincs német tanítványi középiskola és kérte, hogy az állami iskolákban állítsanak fel párhuzamos német osztályokat. Erre a kérelemre sem a miniszter, sem a vezérigazgató nem tettek ígéretet, hanem azt ajánlották, legyenek türelemmel a jövő tanév kezdetéig vagy pedig a saját erejükkel létesítsenek német középiskolát.

Arad képviselője az államtitkár előtt.

Ezután Zima Tibor országgyűlési képviselő a miniszter előtt az aradi katolikus főgimnázium helyzetét ismertette. Kijelentette, hogy 1921-ben azért vonták meg a főgimnázium nyitvánossági jogát és nyilvánították magánintézetnek, mert nem volt építkezési berendezése, szertárai, elég tanára, akinek megfelelő fizetésük van. A főgimnázium azonban most már teljesen eleget tett ezeknek a feltételeknek öreieiből, tehát tanítványi nyitvánossági jogát. Zima Tibor még több sérelmet közoktatásügyi rendeletet sorolt fel.

A kisebbségi államtitkár válasza.

Tatarescu kisebbségi államtitkár kijelentette az első kérelemre, hogy ha a helyzet úgy áll, hogy a főgimnázium minden feltételt teljesített, akkor

semmi sem akadályozza meg, hogy nyilvánossági jogát visnyerje.

A főgimnázium igazgatóságának folyamodványt kell készíteni, amelyhez mellékelni kell az épület tervrajzát, a tanárok névjegyzékét és nyilatkozatait és azt küldjék fel Bucuresztbe. Azt ajánlotta, hogy Zima Tibor képviselő vigye magával az iratokat, aki ezt természetesen el is vállalta és keresse fel őt azokkal Bucuresztben. Ő azután Zima Tiborral együtt megy a közoktatásügyi miniszterhez és kétségtelemnek tartja, hogy a főgimnázium nyilvánossági jogát vissza is kapja. Ha ez az eljárás hosszabb időt venne igénybe, helyszíni vizsgálat és hasonló intézkedések miatt, akkor megengedi, hogy a vizsgálat idején is úgy tegyék le, mint tavaly tették. Csak az érettségivel nem lehet ettől eltekinteni. De tekintettel arra, hogy a román tanterv kevésbé szigorú, mint a régi magyar tanterv volt, ettől a vizsgázástól nincsen mit tartani. Antonescu Lupu erre még kijelentette, hogy a szegénysorsu katolikus főgimnáziumbeli tanulóknak a vizsgádját az állam hajlandó fedezni.

Új tanítóképző Aradon.

(Rendbefejezték a repülőteri épületeket.)

(Saját tudósítónktól.) A hadügy minisztérium nemrégben átengedte a gáji repülőter épületét egy román tanítóképző intézet céljára, sőt az átalakítási költségekhez is nagy összeggel hozzájárult. Az építési munkálatok már körülbelül befejeződtek és értesülésünk szerint január elején megnyitják az új iskolát, ahol úgy a diákok, mint a tanárok részére megfelelő lakások lesznek.

Ma reggel tízenként constancai diák érkezett Aradra, hogy tanulmányait az új képezdőben folytassák. A diákok Moldovan József főtanfelügyelőnél jelentkeztek és elhelyezést kértek. Mivel az új tanítóképző és internátusának építési munkálatai még tartanak, a diákokat egyelőre a Fűrj uccai elemi iskolában helyezték el.

— Radics horvát népvészér hazatér — de elfogatással fenyegetik. Belgrádból jelentik: A jugoszláv kormány tegnap minisztertanácsot tartott Radics István horvát szeparatista vezér hazatérésének hírére. Elhatározták, hogy Radicsot azonnal elfogadják és a jugoszláv határt átlépi és bíróság elé állítja külföldi államellenes akció miatt. Hír szerint Radics orosz utlevéllel elutazott Londonból és jelenleg Bécsben tartózkodik. Az angol kormány megtámadta neki az utlevélet és ezért a párizsi szovjetkövethez fordult, aki azonnal kiállította az utlevélet. A belgrádi kormányparti lapok emiatt heves támadásokat intéznek az orosz kormány ellen.

HIREK.

Kedvezményes házhelyek.

(Jóváhagyta a minisztérium Arad város tervét.)

(Saját tudósítónktól.) Arad város vezetősége egy régebben érkeztet belügyminiszteri rendelet értelmében, amint ismeretes, köztitisztviselőknél, hadirokkantoknak, hadiözvegyeknek és hadiárvaiknak előnyös feltételek mellett házhelyeket utalt ki. A kiutalt telkekről készült tervrajzokat a város a belügyminisztériumhoz küldte jóváhagyásra. A legfelsőbb műszaki tanács a napokban vizsgálta felül a beküldött terveket, amelyeket csekély módosítással jóváhagyott. A jóváhagyás ma érkezett le a város vezetőségéhez, amelynek értelmében egy erre a célra alakult bizottság előzetes tárgyalásai után a tavasz elején megkezdje a házhelyek kiosztását. A magasabb rangú köztitisztviselők a törvényes épülete mellett lévő területen kapnak házhelyeket. A többi köztitisztviselő az Astra gyár, a sporttelep és az Aufricht fáttelep között lévő területet kapják. A földműveléssel foglalkozó hadiözvegyek, rokkantak és hadiárvaik pedig a Gáj mellett elhúzódó Vizesi utnál kapnak egy nagyobb területet, a melyre megfelelő konyhakerttel el látott házakat építhetnek. Az igény jogosultak még február elsőjéig benyújthatják a kérvényhez szükséges kiegészítő adatokat.

— A budapesti lapok karácsonyi száma. Ma kerülnek kezünkbe a budapesti lapok karácsonyi számai és elégtétellel állapíthatjuk meg, hogy míg a budapesti sajtó terjedeleme és tartalma tekintetében messze megelőzte marad a békenívónak, addig a felelt erdélyi és bánáti sajtó mostani ünnepi számával ismét békeszínvonalon állott. A budapesti lapok egyöntetűleg 36 oldal terjedelemben jelentek meg és ennek is nagyrésze hirdetés. A Közlöny a maga 40 oldalával, hatalmas szövegrészével, szinte demonstratív megnyilvánulása a békeállapothoz való visszatérésnek. Terjedeleme és tartalma tekintetében a Közlönyt egyetlen budapesti lap sem érte el.

— Januárban kerül főtárgyalásra az Ulain-ügy. Budapestről táviratozzák: Az Ulain-ügyben január 14-re tűzték ki a főtárgyalást, amelyet Langer Jenő büntetőtörvényszéki elnök vezet.

— Temetési adó. Temesvár városa január elsejétől az új adótörvény alapján a temetések után adót fog szedni. Az adót progresszív alapon állapítják meg, úgy, hogy az olcsóbb temetések után kevesebbet, a drágábbak után többet fognak szedni. Adómentesek csak a teljesen ingyenes temetések lesznek. Az adókulcs pontos megállapításán most dolgoznak a városnál.

A japán trónörökös merénylője egy szenátornak anarchista fia.

(A nép felháborodása elsöpörte helyéről a japán kormányt, mert a tulzó elemeket engedte megerősödni.)

Párisból jelentik: Ujabb részletek jöttek Tokióból a gyilkos merénylőtről, amely Hiroshito japán régensherceg élete ellen irányult és amiről a Közlöny ma rövidesen beszámolt. A Radio-ügynökség tokiói távirata szerint a merénylő, aki még fiatalember, több golyót röpített az udvari autómobilra, amely a herceget a parlament ülésére vitte. A kocsi ablakai betörttek, egy golyó a régensherceg feje fölött röpült el, de nem sebesítette meg.

Egy szempillantás alatt ott termettek a rendőrök, körülfogták az autómobil és ártalmatlanná tették a merénylőt, akét szembesítettek, a herceggel, aztán Hiroshito trónörökös jelt adott, hogy az autómobil folytassa az útját.

A parlamenti ülés után a herceg erős rendőri fedezet védelme alatt tért vissza a császári palotába. Ha a rendőrök nem védtek volna a merénylőt, akkor ott menten szétlépték volna a felbőszült emberek.

A tokiói jelentés hozzáfűzi, hogy ez a gyilkos merénylőt pártatlanul áll Japán politikai történetében és általános a felháborodás miatt. Gróf Ito, aki a herceget kísérte, arcán az üvegszilánkoktól könnyebben megsebesült.

— Két órán át szünetelt az Arad-Hegyaljai villamos forgalma. A hirtelen beállt erős havazás az Arad-Hegyaljai villamos vasutak vonalán ma reggel több helyen üzemb zavart idézett elő, úgy, hogy körülbelül két óra hosszat szünetelt ma reggel a forgalom. A fő baj az volt, hogy a hó ráakadott a vezetékre, amelyen átlépett a nedvesség. Ezáltal a villanytelepen magától kapcsolódott ki az áram. A temesvári keresztezésnél és a gyoroki állomásnál a hó nagy tömegben rakódott a vezetékre és ennek súlya lerántotta a drótokat tartó vas konzulokat. A vezetékét még ma reggel kijavították és a közlekedés már a délelőtti órákban akadálytalanul folyhatott. Érdekes, hogy a hideg miatt a forgalom nagyon gyenge, úgy, hogy a ma tartott pankotai vásáron alig volt idegen közönség.

— A verekedő gondnok. A temesvári járásbírósgon dr. Fiala Kálmán járásbíró ma tárgyalta Dobrota Zaharie, az állami gyermekkorház gondnokának ügyét. Dobrota súlyosan bántalmazta Verdeti Elenát, a kórház egyik ápolónőjét. Dr. Russu Tibor és dr. Sugár Tibor kórházi orvosok terhelő tanuallomása következtében a bíróság a magáról megfélekedezett gondnokot 2000 lej pénzbüntetésre ítélte. Dobrota ügyvédje utján az ítéletet megielegezte.

A merénylő japán fiatalember, 25 éves, tulzó anarchista háréban áll s

nagy meglepetésre kiderült, hogy fia Lamba szenátornak. Állítólag két birtársa is van, akiket már sikerült kézrekeríteni, de tagadnak.

Londonból jelentik: Angol és amerikai lapjelentések Tokióból úgy támadták fel a merénylőtet, mint egy nagyvezetésű, komoly politikai mozgalom kitörésének jelet. A polgárság körében általános a felháborodás és a merénylőtet estéjén

nagy tömeg be akart hatolni Yamamoto miniszterelnök és a belügyminiszter házába, akiket felelőssé tesznek a támadásért.

A rendőrség nem bírt a tömeggel és katonaságnak kellett kivonulnia, hogy megvédelmezze a miniszterelnököt és a belügyminisztert. Az anarchista és a szociális társ között általános razzia volt, százával fogdosták össze őket. A kormány lemondott, mert nemcsak a nagy közvélemény, hanem a politikai pártok is támadják a gyöngegségért, amellyel a tulzó elemeket megerősödni engedte és azért a mulasztásért, hogy nem őrizte te kellőképpen a trónörökösöt.

— Eljegyzés. Répásy Annus és Huzly István jegyesek.

— Házasság. Simonyi Etta és Fénya Károly házasságot kötöttek.

— Talált hullák. Ma reggel a pankotai országúton egy megfagyott ember holttestére akadtak. Személyazonosságát nem sikerült megállapítani, mert semmiféle igazolványt nem találtak nála. Az alsótemető halottasházába szállították. — Az aradi állomás közelében a vasuti sínek melletti kocsztelepen ma reggel egy negyvenöt év körüli ember holttestére akadtak. A szerencsétlen ember a hideg elől menekült a még parázsló kocszömege, ahol a kiáradó mérges gázoktól megfulladt. Semmiféle irás nem volt nála, ezért kiletét nem lehetett megállapítani.

— Földes László fogmütermét át helyezte az új Neuman-palotába.

— Orvosi hír. Dr. Hecht Arnold lakása és orvosi rendelője Piata Iancu Avram No. 11. (Szabadságtér 11., Glück népszárszék felett) van. Rendel január elsejétől reggel 8—9, d. u. fél 3—4. Cukorbetegeknek szükség szerint az insulint rendelkezésre bocsájthatja.

— Béreljen Kerpel könyvtárában.

— Női ridikülök, oldaltárcák, uti készletek, fésű- és manikür-casetták, bőrdáruk legszebb kivitelben Hegedűs cégnél Aradon.

Háztartási köedény SZILÁGYI si COMP. edénygyárában Arad, Piata gyári árban kapható. Stefan Cel-mare 10—11.

— Antikvitások, műtárgyak aukciója. A női társadalom támogatásával 1924. január 3-6-ig Clujon, a rom. kat. főgimnázium „Fogadóterem”-ben (Str. Avram Iancu) kiállítással kapcsolatos aukció lesz, melyre eladásra szánt antik- és műtárgyakat (antik bútor, szőnyeg, porcellán, üveg, himzések, ezüst és aranymű, stb.) bizományba vesz a rendezőség. A bizományba adandó tárgyakat Főler 14. sz. a. a Nővédelmi Hivatal irodájában kell bejelenteni, legkésőbb f. hó 28-ig. Az eddigi bejelentések listája már igen érdekes és értékes műtárgyakat tartalmaz úgy képekben, mint bútorokban s más műtárgyakban, feltűnő jutányos kiállítási árral úgy, hogy műkedvelőknek kiválóan kedvező alkalom lesz ezen aukción gyűjteményeiket bővíteni. A kiállítás tartalma alatt szakelőadások is lesznek az antikvitások és műtárgyak ismertetése érdekében.

— Szathmáry Etelka tánciskolájában f. hó 31-én új kurzusok kezdődnek haladóknak és kezdőknek. Beiratkozás Str. Eminescu 9-17., délután 4-5-ig.

Rendkívül népszerűsége folyókan hamisítják, éppen azért valódi, névjegyvel ellátott Sósorszeszt fogadjunk el. Mindenütt! Nagyban Helcs cégnél Arad.

Jánási szanatórium Timisoara, Ca 2. Modern gyógyintézet bel-, kő-, idg., sebész-, női-, orr-, gége-, bőr- és szembetegségek részére. — Diätetikus konyha. — Legmodernebb gyógytényezők: Röntgen, Radium, Ouarz, Diathermia és az egész elektrothermia, hydrothermia, mór- és fangkezelések. — Specialista orvosok. — Bécsi ápolónők. — Olcsó szobaárak.

— A hölgyek csakis Rozsnyay-féle Serail-crémeket használjanak.

— Játékaruk nagy választékban Hegedűs cégnél, Aradon.

— Kirándulásnál nélkülözhetetlen a Diana sósorszesz, izmaink legjobb ápolója, Ügyeljünk a Diana évre.

— Germandrée puder és krém legolcsóbban Fehér si Comp illatszerkereskedésében kapható Aradon.

— Máthé Rózi huszezer leje, Kerpel Izsó megidézte Böhm Pál szellemét, Egy aradi háztulajdonos százlejes okirathamisítása, Nyomorognak a volt osztrák-magyar katonatisztek, Egy szatmári bankigazgató rikkancs fia. Nyílt levél Szucsina Sándorhoz, Arad egézségügyi szanatóriumhoz, Franyó Z., Dálnoki Nagy L. és Árva Tamás fordításai, Fekete T.: „A füst szimfoniájából”, Válaszok özöne egy aradi jelgés levélre, Kevés a bíró — sok a per, Teddy, az aradi simmy kultusz vagy a magyar kultúra siminje, A kíváncsi pósta, Aradmegyei gróf romantikus házassága, A váradi esoda, A közönség megkontreminalta a karácsonyi vásárt, Egy hét világpolitika és még sok szenzációs cikket tartalmaz az Erdélyi Élet újsávj száma.

LEGJOBB bevásárlási forrásbra, ékszer és vésnői cikkekben CSAKY cég Arad, a városházával szembeni épületben. Saját órás és vésnök műterem! (Aranyat, ezüstöt a legmagasabb áron vesz.)

Schoppenhauer művei 4 félhór kötésben összesen 800.— lei míg a készlet tart, Kelet hírlapirodában.

— Megnyit a fehérnemű- és kézimunka-kiállítás a „Femina” szalón helyiségében Aradon, Bul. Reg. Mária 10., bejárat a trafikon keresztül. Női fehérneműek, szőnyegek, függönyök és egyéb művészi kézimunkák. A kiállítás megtekintése díjtalan. Fehérnemű és kézimunka szükségletek a legelőnyösebb áron szerezhetőek be.

Ujra mindenütt kapható

LYSOFORM

a régi békebeli

minőségben.

Nagyban elárultás:

Intrepindere Romána

Lysoform, 14207

ARAD, Str. Gen. Berthelot No. 1

Aradi képzőművész nagy sikere külföldön.

(Porter Paula a beérkezett nagy festők között. — Aradon is rendez kiállítást a neves festő.)

(Saját tudósítónktól.) Porter Paula, akinek művészetét Berlin és Páris méltányolta és akinek egy-egy képe jelentős összegekért kelt el, a jövő hónapban szülővárosába, Aradra akar jönni, hogy kiállítás keretében művészetét bemutassa Arad közönségének is. A föléli ívelő Porter Paula fejlődése elsősorban Aradot érinti közelről, mert a művészünk innen indult művészi útjára és jelentős sikereiről esetről-esetre meg is emlékezett a Közlöny. Az aradi származású művésznőnek rokonai élnek itt, akik büszkéek arra, hogy az Aradról származó tehetségek sorát Porter Paula neve is díszíti. Abból az alkalomból, hogy a Berlinben élő festőművész aradi kiállításra Készül. érdekesnek tartottuk leközölni Borosz Mihálytól a neves magyar esztétikusnak Porter Pauláról írt értekezését.

— Porter Paula azok közé a kvalitásos és hívatott festőművészek közé tartozik, akik helyesen látják meg a színt s eredetiségre való törekvés vagy feltűnővégyés kedvéért nem ragadnak meg egy-egy exotikus árnyalatot. Valóságos tudósa a színek elméletének. Az opálos szürkék hihetetlenül nehéz problémája nála olyan természetes valami, hogy szinte csodálatos akkor, mikor másnál egy-egy ilyen tónus feltűnést kelt. A napsárga, amely a teli fény ábrázolásához minden palettán készen kapható, nála tíz árnyalathól készült, mintha csak a spectral analysis adná meg ehhez az alapvető technikát. Nála minden szín elemeire bontható éppen úgy, ahogyan a természet azt adja.

A falevél chlorofil zöldje, a rét sárgával ágyazott zöld színe, a föld umbrája, a levegő ég kobaltja, a hó fémfehérje az ép látás tökéletes bizonyosságai s így kell értelmezni az ő naturalizmusát.

Igy válnak anyagyszerűvé az alkotásai s így vallhatja Porter Paula müncheni és párisi tanulmányai alapján művészetét modernnek.

Festészetének tárgya a természet, amely fogékony lelkére a színekkel hat, de szerelmese a városnak, amelynek levegőjében a városi sűrű köd, füst és por ad fátyolt a színekre, amely állandó árnyékot vet a szűz, természetes színekre. Ezeknél az alkotásainál a rajz és a távlati érzék tökéletessége mellett éppen a színek azok, amelyek megadják a szemlélőben az igazi képzetet. És még sem természetmásolás az, amit Porter Paula művésze nyújt. A lüszög alatt nem a fotográfia holt vetületét, nem is a ráismerhetőség elengedhetetlenségét kell érteni, hanem azt a teljességet, amely a természet látszólagos dinamikus nyugalomában is az életet adja.

Ezek a kvalitásai érvényesül-

„Lojálisan kell tárgyalni a németekkel.”

(A francia politika új irány. — Tíz milliárd dollárt hitelezett Amerika az antantnak.)

Párisból táviratozzák: A francia kamara rendkívüli ülészakát ma fejezik be. A mai ülés külügyi vitájának során Reimund szenátor szövegterve a kormány jóváhagyott politikáját és annak tulajdonátja, hogy a francia kormánynak nagy nemzetközi kölcsönt nem sikerül elhelyeznie. Ezt a kölcsönt sem Amerikában, sem Angliában nem fogják megfelelően jegyezni, mert mind a két ország attól tart, hogy azzal Franciaország terheit könnyíti. Franciaország nem hozhatóz oszlopként egyrészt Amerikára, másrészt Anglia ellenségeskedését. Hangsúlyozta, hogy végre valóban lojális módon tárgyalni kell a német kormánnyal. Ezt pedig azzal kell kezdeni, hogy biztosítani kell annak a német kormánynak a fenállását, amelyekkel tárgyalni kezdtek és nem kell minden kormány megbuktatására törekedni. A tárgyalásokon pedig ne a jóvátételről és garanciákról, amelyek a világ békéjén nem segítenek, beszéljenek folytonosan, hanem arról, ami ennél a világra is, de a két országra is sokkal fontosabb: Franciaország és Németország gazdasági viszonyáról.

Washingtonból jelentik: A Kincstári hivatal nyilvánosságra hozott statisztikája szerint az Északamerikai Egyesült Államok háborús kiadásai 40 milliárd dollárra rugtak, amiből 10 milliárdot adókkal fedeztek. Az antantnak hitelezett előlegeket a statisztika 10 milliárd dollárban állapította meg. Az államadósság, amely 1919-ben 57 milliárd dollár volt jelentékenyen csökkent és most már csak 22 milliárdot tesz ki.

Londonból táviratozzák: A jóvátételi bizottság körülbelül január közepén ül össze. Angol, amerikai és olasz pénzügyi körökben sokat foglalkoznak ennek hírével és azt remélik, hogy a második szakértői bizottság, amely a német tőke kifizetésére, amely a német tőke kifizetésére foglalkozik, eredményeket fog elérni. Ha a bizottság abból a fölte-

nek a portréinál is, de itt még tovább megy, mert itt előtérbe lép a lélekkelméző képessége. Az arcképei lélekrajzok, még pedig hűek, mert még azok is ráismerhető jellemvonásokat találnak meg aromásain, akik a modellről még a nevet sem ismerik. Aktjainál, arcszínénél könnyed kifejező erővel, de briliáns művészettel alkalmazza színtudását, lüszög vértel telítettek, s ezt érezzük mindig, akármilyen volt, vagy megtört fény esik is a testre.

Széles, lapos esetkezelése, lenyűgöző színfoltjai egészen speciális technikát, zamatos egyéni báj adnak képeinek, s ha azt mondjam róla, hogy alkotásainak erőteljesége férfias, az abszolút jót akarom ezzel kifejezni.

vésből tudnánk ki, hogy a szövetséges kormányok célja elkövetés politikai, akkor munkája eredménytelennek bizonyulna, mert az ilyen eljárást a számbajdó országok legnagyobb részének vezető alapelvei kizárják.

Rómából táviratozzák: A Messagero a francia-csehi szövetségről a következőket írja: Noha a szövetség nem foglal magában katonai határozományokat, mégis szól a vezérkar kölcsönös eszmecserejéről. Franciaország ezzel egészen biztosítja magának a kisanamot. A megállapodás elejét veszi az elszigeteltségnek olyan időben, amikor az angol politikát senki sem látja tisztán. Ennek a megállapodásnál az a leglényegesebb, hogy a csehi fémipar beép a francia konkurenciába és ezzel a lépéssel Európát, beleértve Olaszországot is a francia fémtröszt hatalmába hajtják. A többi olasz lap is elítéli a megállapodást, mert újabb lépést jelent a francia uralom érvényesülésére Olaszország bekerítése irányában.

Párisból táviratozzák: A Journal jelenti Londonból: Január elsején a párisi és berlini angol nagykövetek alkalmasint lemondanak. Utódaikra még nincsen döntés.

— Vallást cseréberelő aradi zsidó család, Férj és feleség randevuj, Vendégeim a börtönben, A méregkeverő asszony, Levél a Vénuscéphez, Szél, amely mindent elsöpör, A színház előtt, Szenzációs hírek, Tréfás apróhirdetések, stb. című pompás cikket hoz az „Aradi Fáklya” újévi száma.

Bäumel, Steiper és Társa Rt.

hugói cég, királyi udvari szállítók 14209

BEACO

likőrök, meggossági magyarok minden gourmand tetszését.

PARISI LEVEL.

(Kosárruhát, bubifrizurát és okkersárga arcot, viselnek a párisi nők.)

(Párisi levelezőnkől.) A párisi lakó számára decemberben kezdődik a társasági főszezon. Ebben az időben egymást érik az ősz szejevetelek, az estélyek, teadélutánok, kedélyes beszélgetések kincsel vagy, anélkül, töltik be a társasági emberek napját. Ez az időszak, amikor először tűnnek fel a divatban készült divat-kréciók, hogy máskor már világ körüli utakra induljanak. Karácsony előtt ezernyi műteremben ezernyi tervező agya és keze igyekszik megtalálni és életrehozni azt az új divatcsodát, amely azután meghódítja a társaságot. Az idén azonban ez a főelkérés még nem hozott teljes sikert.

Amint az irodalom, az építészet vagy a politika terén, ép úgy a divat-kréciók világában sincs még meg a stílus újáéledése. Még mindig a bizonytalanság és a keresés időszakát éljük s hogy mi lesz holnap, senki sem tudja.

Legdivatosabb vagy helyesebben a legtöbbet hordott anyag a könnyű, ugynevezett frissor selyem selymen-vörös vagy smaragd-zöld színben. A ruha formája inkább szűk, testhez simuló és nem hordják a hosszú derekat sem. A díszítés selyem-muszlin, aranyhímzések, amelyek rendszerint virágformában a keblet díszítik vagy a legkönnyebb anyagból készült ruhán is drága szörmék. — Kreppel beleszótt arany és ezüst litterekkel is sokat látni és az ugynevezett kosárruhák reneszánszukat élők.

Egy nagy párisi folyóirat körkérdest intézett az irodalmi, művészeti, társadalmi és divatélet terén szereplő nők valamennyi nőhöz, hogy nyilatkozzanak a rövid vagy hosszú hajviselet kérdésében. Az eredmény egészen meglepő volt: minden nő, jóformán kivétel nélkül, a rövid haj mellett szavazott. Vagy kényelemszeretettel, vagy időmegtakarítást és egészségügyi okokat hozva fel indokolt. Azonban rögtön hangsúlyozták azt is, hogy ez az első nagy divat kérdés, amelyben a férfiak és nők élesen szembeállanak egymással. A párisi férfi ugyanis semmi módon nem hajlandó a bubifrizurába beleengedni és emiatt majdnem minden családban napirenden vannak a nézeteltérések.

Tutankhamon átká, amellyel a sírját felbontó európai fajtát sújtotta, a párisi nőknél, úgy látszik már megfogant. Erre van legalább az, hogy arcukat az utóbbi időben mumiáshoz hasonlóan kendőzik és erre a célra az ugynevezett okkersárga arcfestéket használják. A fehér és vörös színek a szem árnyékolására is kezdtek a nők most

lenkezőleg az arcukat citromsárgára kenik és igyekeznek a szemüket minél kisebbé tenni, úgyhogy az jóformán eltűnik az arcban.

Még csak az kellene, hogy a hárjukat is kékre fessék, hogy az ember egy bálteremben mumiák között képzelhesse magát.

LEGUJABB.

Békérolói tárgyalnak a mexikói felkelők.

Londonból táviratozzák: A mexikói felkelés befejezéséhez közeledik. A felkelők Mexikóba béké-

küldöttséget menesztettek és remélik, hogy a tárgyalásoknak meglesz a kellő eredménye.

Miniszterválság az eltűnt francia léghajó miatt.

A Szaharában elpusztult francia katonai léghajóról röviden már beszámolt a Közlöny. Mint Párisból jelentik, a léghajó eltűnésének komolyabb következményei támadtak Franciaországban. Bizonyosra veszik, hogy a Dixmuiden ötven főnyi legénysége el-

pusztult és a lapok erősen támadják a hadvezetőséget és a tengerészeti miniszteriumot. A Kamarában több ellenzéki képviselő szóval fel és valószínűnek tartják, hogy a tengerészeti miniszter állása megrendült.

KÖZGAZDASÁG.

— Továbbra is működnek a sóhivatalok. Egyes bucaresti lapok téves információ alapján közölték, hogy 1924. január 1-től az állami sóraktárak megszűnnek. Ennek nyomán az erdélyi lapok is közölték e téves információ alapuló hírt. A bucarestii Der Grala a R. M. S. erre vonatkozólag semmiféle rendeletet nem adott ki, sőt tudomása sincs erről. Mint illetékes helyről értesülünk, a sóhivatalok továbbra is működnek és a sókiosztás továbbra is akadálytalanul folyik. Az évvégi elszámolás miatt a legközelebbi kiosztás január másodikán lesz.

— Eladott aradi ingatlanok. Kopás Sándor eladta a Zimánd dűlőben fekvő 2 házhelyet 18000 lejért Szücs Ferenc és neje. — Drosnyák Gyula és neje eladták a Nyomásközdülő 9. sz. házat 80000 lejért Cs. Nagy István és neje. — Mézes Pál és neje eladták a Str. Cornel Leucutia 18. sz. házat 160 ezer lejért Tószegi Mihálynak. — Özv. Csepregi Andrásné eladta a Str. Coasei 14. sz. házat 180000 lejért Abrád Pál és neje. — Csoban Györgyné eladta a Str. Gen. Coanda 34. sz. ház fele részét 20000 lejért Csoban Péter és neje.

Valutapiac.

Aradi valutaárak. (December 29.) Francia frank 10.50, svájci frank 34.50, dollár 197, dinár 2.20, szokol 5.55, lira 8.40, angol font 8.42, magyar korona 0.0090, osztrák korona 0.0029. **Küizetések:** Budapest külföldi 96, belföldi 168. Bécs 364, Prága 5.67, Zürich 34, Milano 8.44.50, London 846, Páris 10.05, Newyork 194.50, Belgrád 2.20.

Temesvári valutaárak. (Dec. 29.) Newyork 194.50, dollár 195.50, London 840, angol font 866, Páris 10.40, Milano 8.37, lira 8.25, Zürich 33.95, svájci frank 34.25, Belgrád külföldi 2.25, belföldi 2.15, dinár 2.13, Prága 5.66, szokol 5.50. Budapest külföldi 98, belföldi 170, magyar korona 159, Bécs 369, osztrák korona 360.

Zürichi nyitás. (December 29.) Amsterdam 217.50, Newyork 571.50, London 2481.50, Páris 29.20, Milano 24.75, Prága 16.70, Budapest 0.03.01.50, Belgrád 6.47.50, Bucaresti 2.95, Bécs 0.008050.

Zürichi zárlat. (December 29.) Amsterdam 217.50, Newyork 572, London 2480, Páris 29.12.50, Milano 24.75, Prága 16.65, Budapest 0.03.01.25, Belgrád 6.47.50, Bucaresti 2.95, Bécs 0.008050.

Bucaresti tőzsdezárlat. (Dec. 29.) **Küizetések:** Páris 10.05, Lon-

don 842, Newyork 194, Milano 8.45, Zürich 34.15, Bécs 0.0028, Prága 5.73, Budapest 0.0110. **Valuták:** Napoleon 750, leva 1.30, török lira 90, angol font 8.50, francia frank 10.20, svájci frank 35, lira 8.80, drachma 3.90, dinár 2.10, dollár 195, lengyel márká 0.00040, osztrák korona 0.0028, magyar korona 0.0060, szokol 5.50.

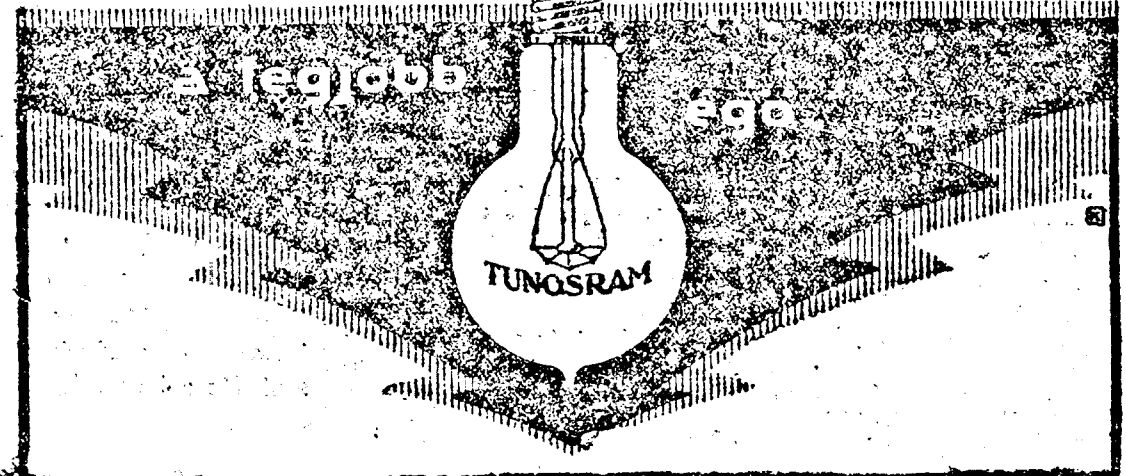
Budapesti Devizaközpont jegyzései. (December 29.) Napoleon 68800, Belgrád 240—254, Bucaresti 112—125, London 92100—96300, angol font 92400—96800, Milano 920—975, lira 930—985, Páris 10.80—11.46, francia frank 10.95—11.61, Prága 621—665, Varsó 0.30—0.40, Bécs 0.29.90—32.10, Newyork 21200—22300.

Aradi mozi hírek.

Csapongó jöke, harsogó kacagás fogadta az Apollóban Max Lindert, a nagyszerű komikust, aki csodás talentumának teljes harcalküldésével élvezetes órákat szerez publikumnak. A kis kávéház főpében. Egy örökség különös balmi körül folyik a játék s Linder kétlaki életet kénytelen reggeltől estig kávéházi pincér féltől reggelig pedig milliomo vallér, aki tobzódva élvezi a világot ezernyi szórakozását. Persze a kétlakóság rengeteg humoros és felszög helyzetet teremt, ami a közönség meg nem szűnő derűtségét, kacagását kelti fel. A kis kávéház még vasárnap és hétfőn kerül színre az Apollóban.

* Kegyetlen banditák a címe annak a nagyszerű kalanddramájának, amely az Uránia-színház közönségét valóságos frappirozta. — Stuart Webbsnek, a világhírű mesterdetektívnek legujabb bravurjáról szól ez a filmdráma, amelyben a híres detektív egy uri betörőbanda leállítását és ártalmatlanná tételét tűzte ki maga elé célul. Erős és nehéz küzdelem indul meg a mesterdetektív és az uri banditák között s az üldözések során a detektív a betörők háalmába jut. Életveszedelemmel teli, izgalmas kalandok után szabadul ki s végül sikerül is neki nagy fáradsággal az egész bandát kézrekeríteni s börtönbe juttatni. Az izgalmas kalanddramája még vasárnap és hétfőn látható az Urániában.

TUNGSRAM

OSRAM NITRA

Több világosság
Több teljesítményt jelent

OSRAM
felirást kell a villanykörte látnunk

Ujévi ocassio! „RENAISSANCE” Arad, Strada Brațianu 2.: Minoritá-palota divatruhában. Ujévi ocassio

Velour szövetek és férfi télikabát kelmék, flanelek, parkettek, kabátbélések, ruhabársonyok, kabátplüssök előreladott szezon miatt **meglepő csúszásban lesz kiárultva.**

Bűnügyek.

Mélyen tisztelt főkapitány ur! Alul-kott van szerencsém az alábbiakban benyújtani. Az utóan sétálva több bűntselekményt figyeltem meg, amelyekről itt beszámolok.

I. Hivatalos hatalommal való jog-érvénytelenítés.

A városba igyekvő villamosra fel-szállott egy vikkeltanás, egyszerű kinézésű úriember. Olyan inkább egy-szerű, mint úriember. Eppen katorászni kezdett a zsebében a viteldj irányában, amidőn megfordult a kalanz, aki eddig háttal állt. Nagyon megörvendtek egy-másnak.

— Szervusz Jóska! — mondta az utas.

— Szervusz földi! — adta vissza az üdvözlést a kalanz. Aztán hátrahémozdult a pótkocsira, ellenőr sehol a láthatáron. Hunyoritott a szemével egyet a földi-rek.

— Mikor voltál ottim? — kérdezte.

A jegycsomagot betette a táskába. Így csendesen diskuráltak, míg a földi nem szállott.

— Köszönöm Jóska — búcsúzkodott.

— Nézzél máskor is felénk — mon-dta a kalanz. Lecsengette a kocsit és nagy elámmal fordult az utasokhoz:

— Jegyet tessék...

2. Csalás légtérrel.

A nagy étterem előtt állt a jeges kocsí. A jeges ember hosszú rudakban vi-szi be a jó hideg jeget az étterembe. Házartási alkalmazottak állják körül és humorizálnak.

— Nincs melege fiatal legény? — kérdeik tőle.

A fiatal ember cifrákat mond.

— Adjon már egy kis darabot, hadd vigyek haza — szól az egyik fehér-cseléd.

A jeges ember nagy kegyesen a jár-dára csap egy rudat. Sok apró darabra törlik.

— No szediétek, a mamátokat! — mondja nagy kegyesen.

A lányok nagy zsvájjal kezdik szedni a jeget. Hozzáteszi még a legény:

— Egye meg a fene a káros embert

... teszi még hozzá jókedvűen a jeg-

jogos tulajdonosára célozva és gávallé-rosan nézi, mint hordják szét a lányok a sima jeget...

3. Sikasztás, azaz sajtótermékkel elkövetett vétség.

Öreg, törődött ember röpcédulákat osztogat az utcákon. Arra jön egy öreg néni, bottal. A röpcédula-osztogató ad neki egy zöld papírost.

— Kérek még egy párat, hadd vi-gyek a kis unokámnak — mondja az anyó.

A bácsi ad neki még négy-ötöt.

— Adjon még, ne sajnálja.

— Minek a magának?

— Tűzet gyújtani.

Az öreg gondolkodik aztán előkelő modorlattal átadja a csomag felét.

— De jól dugja el kend.

Mindkétten nagyon megvanfiak elé-gedve.

Stella.

Tarkaságok.

A legutolsó anyósvicc.

Többször megigértük, hogy nem közlünk többé anyósviccet, de köz-ben olyan rosszakat hallunk, hogy nem tudunk ellenállni. Mai anyósvic-cünk is a legutolsók közül való:

Egy férj elmegy a szanatorium-ba és így szól:

— Kedves igazgató ur, az anyó-som 92 kiló, szeretném felvétetni a szanatoriumba fogyókúrára.

— Legyen szerencsénk, mondja az igazgató — mi garantáljuk az eredményt. Mennyi ideig marad-na itt a nagyságos asszony?

— Az attól függ, hogy milyen gyorsan használ a kúra.

— Kérem, mi havi tíz kilót garantálunk.

A férj egy kicsit gondolkodott, aztán így szólt:

— Hát akkor egyelőre tíz hó-napig tessék itt tartani...

Bálint Gábor roppant küz-delmek és viszontagságok után lett az ural-altáji nyelvek tanára a cluj-i (kolozsvári) egyetemen s a tudományokban rándvégig olaszul almozónak tartották, mint vala-ha s... (a továbbiakban a híres történel-

tanárát, Horvát Istvánt. Onnaga beszélt, hogy annakidején jogász-nak akart beiratkozni a bécsi egye-temre, de a keleti akadémián is szeretett volna tanulni. Pénze nem volt és esüggöden állt az egyetem bejáratánál, mikor egy ösmerelessen német megszállította.

— Kérem, ha nincs pénze, fogadja el tőlem ezt az összeget. Én most nagyon keresett orvos vagyok, de fiatal koromban én is kétségbeesve, meg pénz nélkül álltam az egyetem kapuja előtt s éhségemet azokkal a romlott ve-reshagymákkal vertem el, amiket a kereskedők kihajigáltak boltjuk-ból. Most a beiratkozás idején minden esztendőben eljövök az egyetem elé, hogy egy-két fiatalon segítsek s ezuttal Önt kérem, ne utasítson vissza.

Kellékek.

A népszerű kabarédirektorhoz beállit egy hölgy és szerződést kér.

— Mit tud? — kérdi a di-rektor.

A hölgy konkrét válasz helyett előadja, hogy kabarédizőz szeretne lenni, esetleg operettprimadonna. Aztán hozzátesszi:

— Bár tudom, hogy ahoz, hogy valaki primadonna legyen, nagyon sok minden kell. Szüksé-ges valami nagy protekeió, vagy egy nagyon gazdag férj, vagy egy nagyon vagyonos udvarló...

— Ön nagyon rosszul tudja — szól a direktor komoran.

— Miért kérem.

— Mert nem vagy-vagy. Ahoz mind a három keilék szüksé-ges...

Szentiványi Árpád és Pul-szky Gusztáv között — egy éles összeszólalkozás következté-ben — párbaira került a sor. A pisztolypárbajnál először Pulszky Gusztáv lőtt, de nem talált.

Az öreg Szentiványi ahelyett, hogy legalább célzott volna, e sza-vakkal dobta felre a pisztolyt:

— Ilyen alakba én nem lövök!

A vezetőségéd, Bethlen Gábor gróf, erre odaszólt az orvosoknak:

— Uraim! Késsék be a felék-

száját, mert újra veszekedni talál-nak!

Az orvos elfszobájában egy fiatal ember várakozik, váianit rep-szurtsebbel az alsókarjában. A szobában három-négy beteg várakozik, ezek folyton az orvosra bosszantják:

— Bele fogsz halni... te most rettenetesen fájl... Nem b-ki a kést!

Végre az orvos elé kerül, ah-helyi érzéstelenítéssel végrehajtja a kis műtétet:

— No most varni fogunk — szólal meg és pár óltéssel bevarrja a sebet.

A páciens nyugodtan tár min-dent, nem jajveszékél, nem türel-metlonkedik.

— Ugye, nem is olyan vesze-delmes a dolog? — kérdi tőle az orvos, mikor készen vannak.

Azért mégsem szeretnék önnel egy egész ruhát varratni — hang-zik a válasz és a páciens gyorsan kifordul az ajtón.

A szerkesztésért felelősen:
KÓCSY JENŐ,
felel.

Cenzurat: Dr. ROMUL MAGER.

Merle Géza
okl. mérnök és vállalkozó

Arad, Str. Eminescu 8. (Deák Ferenc-tér 40.) Végez földméréseket, parcellá-zásokat előnyös árban, traciroz és épít iparvasutakat, ellenőríz építkezéseket. Mindennemű vasbeton vállalkozás. Üveggel bélelt vasbeton bordók speciá-lis készítése. — A ménöki irodával kapcsolatos INGATLAN ÉS ÁRUFOR-galmazás.
GALMI SZAKIRODA 7462

Régi fogakat és törött arany fogakat a legmagasabb árban veszek	Froiset Sancier D'Koudjallat vágított fogakat ARAD, 1415 Bul. Reg. Ferd. 17. Jan. 1. 1900.
---	--

Írók érkeztek nagy választékban. EISER & Co. ARAD, Strada Brătianu Minorita-palota.

NYILTÉR.

Itt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

NYOMDA ÁTHELYEZÉS.

Telettel értesítjük a t. közönsé-
gy az „AGRONOMUL” nyomdát
előtt REISMANN-nyomda)
Muresului (Moros-ucca) 3. szám
strada Cloșca (Szent László-ucca)
tám alá, az „Agronomul” Gazdák
Itó Intézete palotájába helyeztük
elefon számunk továbbra is 292.
erve a n. é. közönség további szí-
ves támogatását, vagyunk

teljes fizetlettel!

„AGRONOMUL” nyomdai műintézet
REISMANN SAMU.

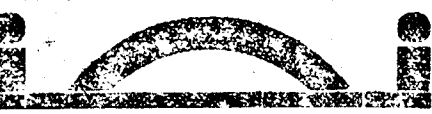
Nyilatkozat.

Lévai és Szegedi (azelőtt Buchs
baum és Társa) cég vevőközön-
ségével olyan híreket közöl, hogy
cipőszükségleteinket tőlük sze-
rezzük be. Ez a híresztelés a kon-
kurrenca olyan neme, amit nem
lehet külön miújítseni.

Értesítjük a t. közönséget, hogy
nándememű árunkat közvetlenül
a leeresztő forrásnál, a vásárkban
vásároljuk és kérjük, hogy ne il-
lenek fel konkurrens cég megíté-
vesztő híreszteléseinek. Eddigi
szándó vevőközönségünk meggyő-
ződött arról, hogy árunk a leg-
jobb minőségűek és a legolcsóbbak.
7527

Tisztelettel:

IPPONYI TESTVÉREK
cipőárulháza, Arad.

**14 napig
tart még
SOMLÓ
Testvérekénél.**

ÉZ

„Au Bon Gout”

kerakatainak 14351

**igen olcsó
elárusítása**

Telintse meg a kirakatot.

**Tremonia
Tinta**

Az összes létező
tenták gyöngye

Gyártja: Westdeutsche
Sprengstoffwerke A. G.
Dorimund
(Westfália)

Kapható: Minden jobb
papirkereskedésben.

Nagybani főlerakat:
Gerő Testvérekénél
Timisoarán.

257

Használjunk kizárólag

„PLANTOL”

legjobb növény ételsirt,

mert tiszt, egészséges és szapor.

KOSERUL előállítva, szigorúan az ortodox
izraelita rituálék szerint.

Kapható az élelmiszerüzletekben. 6825

Szilvaszteni est

a Benceacu cukrászdában

Timisoaran

Csányi Mátvás karagya,
Veisz Pál hógoduművész,
Muntean osellóművész és a
Jansen táncduo közreműködésével.

Az idel
NAPRAFORDOLAJ SAJTOLAST
megkezdettük.

Kívánatra előnyös mintázott
átajánlaltal szolgálunk.

ARADI OLAJIPAR R. T.

ARAD. 14181

Telefon: 135. Telegram: Olajipar.

En Csillag Anna

182 cm. hosszú
óriási Loreley ha-
jamát az állalam
feltalált kenőcs és
szappan 14 havi
használat után
kaptam. Ez az egye-
dül szor hajpúllás
ellen és annak nö-
vést előmozdítja,
a fejbőrt erősíti.
Kérlekénél előmoz-
dítja a teljes, erő-
teljes szakállnövést

és rövid használat után úgy a haj, mint
a szakáll természetes fényű és sűrűségű
lesz és megkímél a legvégsőbb korig idő-
elölt korai megöszüléstől. Egy tégly kenőcs
Lei 50.— Egy darab szappan Lei 35.—

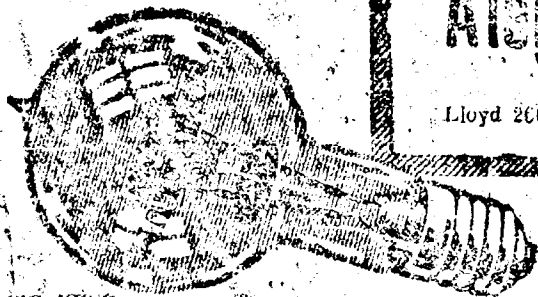
Kapható minden gyógyszerárban és
drogériában vagy az összeg előzetes be-
küldése mellett a romániai főlerakattól:

Gracia Kosmetikai Laboratorium
ARAD. 13775

Alagjobb égő

Lloyd 2060.

14141

METALLUM

No. 225—1923. Com. econ.
**PUBLICATIUNE DE LICITATIE
MINUENDA.**

Comisia economica a orasului
cu drept de municipiu Arad fine
licitatie minuenda la 28. Ianuarie
1924. ora 4 p. m. in localul con-
silierului economic (Primaria, etaj
I. usa 104.) relativ la arendarea
dreptului de cinematograf al III-ia
pe sezonul de vara, precum si te-
renul necesar, pe timp de 10 ani.

Ca vadiul este a se depune
20.000 adeca Douazeciimi Lei in
numerar ori libelul eliberat de vre
ma institutiunile locale sau harti
de valoare garantate de stat.

La licitatie se poate concura
(participa) numai cu oferte in
scris, in limba statului.

Supraofertele nu se vor lua
in considerare. Ofertele in scris
se vor inainta in plic si sigilate,
la inceperea licitatiei si numai
atunci se vor lua in considerare,
daca oferentul alatură si chitanță
de justificare despus depozitia va-
diului si daca declara că cunoasta
si accepta conditiunile de licitatie.

In ofert se va arata numeric
suma fixa stabilita ca chirie anua-
la oferita pentru chiria terenului,
afara de aceasta se va arata co-
tada castig ce se va hotari in pro-
cente din venitul brut dela van-
zarea biletelor ce se va oferi pen-
tru exercitarea dreptului.

Planul de situatia si caietul
de sarcine se poate vedea la Ser-
viciul economic al orasului intre
oarele oficioase.

Licitatie se va tine in confor-
mitate cu §. 72—83. din Legea
asupra contabilitatii publice.

Arad din sedinta comisiei eco-
nomice a orasului cu drept de mu-
nicipiu tinuta la 17. Decembrie
1923. Comisiunea economica

No. 225—1923. Com. econ.
ARAJTESI HIRDETMEY.

Arad thif. város gazdasági szék
ke egy harmadik mozgósztinhez
fogának, valamint a mozi felépít-
téséhez szükséges területnek 10
évi időtartamra leendő bérbeadá-
sára vonatkozólag 1924. évi ja-
nuár hó 28-án, délután 4 órakor a
gazdasági tanácsnok helyiségében
(Városháza I. em. ajtó 104.) ár-
licítést tart.

Bánatpénzül leteendő 20.000 lej
készpénzben, vagy elfogadható
értékpapirokban.

Az árlicítésen csakis állam
nyelvén szerkesztett írásbeli aján-
latokkal lehet részt venni.

Pót-ajánlatok nem vétetnek
figyelembe. Az írásbeli ajánlatok
leragasztott és lepecsételt, zárt
borítékban nyújtandók be az ár-
verés megkezdése előtt és csak
akkor vétetnek figyelembe, ha
ahhoz a bánatpénzt igazoló letéti
jegy is mellékelve van és ha az
ajánlattevő kijelenti, hogy az ár-
licítési feltételeket ismeri és elfo-
gadja.

Az ajánlatban szám szerint ki-
mutatandó a megállapított fix béz-
szeg, amely a bérelt területért
mint évi bér lett felajánlva. Ezen
kívül kimutatandó a kereset há-
nyada, amely a jog gyakorlásáért
eladott jegyek bruttó jövedelmé-
ből százalékokban lesz megállapítva.

Az árlicítési feltétel az árlic-
tés megkezdése előtt a gazdasági
tanácsnoknál megtekinthető.

Az árlicítés a számviteli utasít-
ás 72—83. §-ai értelmében fo-
gottörténni.

Arad thif. város gazdasági
székének 1923. december 17-én
tartott üléséből. 7524
Gazdasági szék.

Aradban és barban e hó 31-én nagy „Szilveszterest”,

kor, világhírű attrakciók, kitűnő Jazz-Band és cigányzenekar, reggelig nyitva, asztalok előjegyezhetők.

Ujévi ajándék. Vegye egy doboz „Gábor keveréket”, mely kicsinynek, nagynak szerez örömeket.
1/2 kg. Lei 17.—, 1/4 kg. Lei 33.—,
3/4 kg. Lei 65.—, 1 kg. Lei 130.—

hány legújabb
LITICOMA
smoženolja Bis-
fosarvarian, Sil-
silbersalvarian,
colloidal Eleo-
mercurio salvei-
asol. Képlegrise
izual, Solarson.
Hely: Arad.

János
fogtechnikus
tern Geráné fog-
Arad, Strada Brătianu
János-utca 15., a főpós-
szembe átvette. 4076

EBS SI MOSKOVITZ
vit VAKOK BOLTJA
Str. Gen. Grigoresco (Tabajdy
u.) — Újra épített Neuman-ház.
Kosáraruk, Cizmaaprúk, Mad-
porolók, — Műl-, Fűtli- és Gyer-
snyák, Gumiszalvarcsok, Csillu-
Műanyagok. 6831

Ujdonság!
Figyelni! A b. Nyelvtan-
ajánlom a bábkészítési Dr. A. B. U.
profesor féle nagyszabású, amely
különösen bevált a gyermek és a bölcs-
nő, a háziasított nő, a szülővel
közvetlenül, a női nader rendszer-
szabó a forgalmazók, kényelmes
és egészséges viselével. Készítője:
Harvathné Arad, Piata Catedra-
lei (Thokoly-tér) 6.

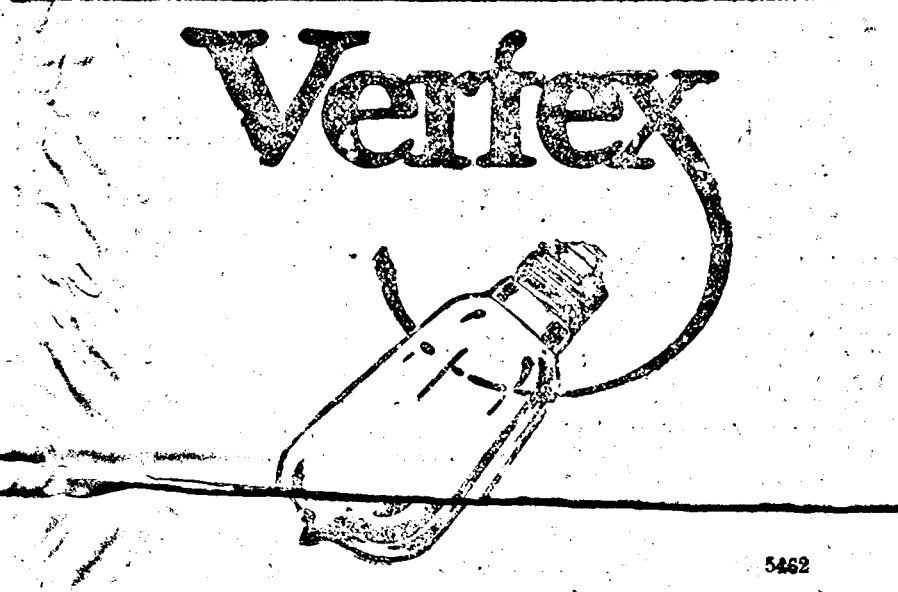
Téliszőron
Stajlerakon
Téli m. tengermagasság, fenyves-
erdők, ideális fűtésnél, ózondus
szellőztető és modern berendezé-
ssel látva kiválóan alkalmas
a tüdőszűrésnek, vérkeringé-
snek, és a fűtésnek. A Téli-
szőron is berendezve, Ródi és
a központtól kapható. A Mér-
szőron Arad, kettős előtér. A Kör-
szőron projektust a fűtésvezetés.

Andvas Kg. Lei 9.50.
Andvas gomblyú és négy sz. Vasgaren-
minden részben. Csak minden
nyilvánosban. **Andvas Lacab**
Andvas gyár, Str. Dacia 22. Telefon 601

Uj ingatlan és áruforgalmi szakiroda. Merle Géza okl. mérnök irodájával

Kapcsolatosan ingatlan- és áruforgalom lebonyolítására is berendezkedett. Közvetít különösen házakat, telkeket, birtokokat, melyeket egyidejűleg szakszerűen és díjmentesen felbecsül. Elad és vesz vasúti anyagokat (sínek, váltók, talp-
fák), motorokat. Képviselet a „Traspa” Erdélyi Traszművek Rt.-ot, forgalmazza hozzá cementpótló gyártmányait. —
A „Papla” menyezot kizárólagos lerakata Magán- és bérházakat megvételekre keres. — 24 HP. négyhengeres üzemképes Magnet-motort megvételekre ajánl. — Építész urak figyelmébe ajánlja eladó zsinórúvezét melyen a napi áron ahl. Díjmentes műszaki vélemény. Iroda: Arad, Strada Eminescu 8. (Deák Ferenc-ucca 40.) I. emelet.

Villanymotorok, csillárok raktáron, Varga és Rosenfeld villanyszerelői üzlet ARAD, új Neuman ház.

Céphajtó szíjak

Ideal és Standard jegyűek
Ipari, és
Agricultura jegyűek mezőgazdasági célokra, szakszerűen, tölgyfacserzéssel készítve, egyszerű és dupla kivitelben bármely szélességben legjobb minőségű oromkötő és varró szíjak, azonnali szállításra kaphatók: :: :: ::

Mureşeni bőrgyár Rt.-nál
Mureşeni, Targu-Mures mellett. 6223

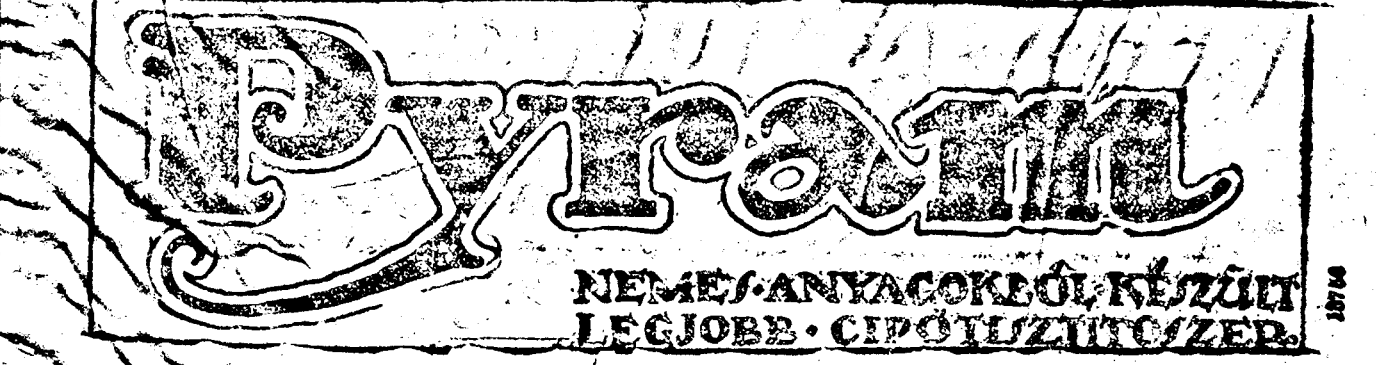
Megvételre kerestünk: „VICTORIA” iroda. Arad, Piata Avramiancu 16. 7410

Házat, üzletet, ingatlant, lakásberendezést, zongorát, szőnyeget, stb.
Figyelem! Fries bőrök és talpak gyártáron alul kaphatók, egy kicsinyen min nagyban. Villanyos mellett. 7363
TAFROY SEBESTYEN bőrkereskedésében.

Kaiser-Borax
Minden háznál olyan fontos
Mint a nyájnál a boltár,
Vagy a kolompas.

Révánon controlizált
fűszerüzlet
eladó.
Bővebbet 14206
Kelet hírlapirodában.

Részletfizetésre is
hitelképes egyének napi áron
előnyös heti és havi
részletfizetésre
vásárolhatnak férfi és női posztót, szöveteket, kész ruhákat, női és férfi kabátokat.
Párisi szabásunk a legdivat-
tesabb öltönyöket készíti.
VARGA & ZEINER
Conourentia posztó, szövet, ruhák.
Párisi szabósága, Arad, Piata Avramiancu (Szabadság-tér) 21.
Hoffmann Ottó mellett. 14208

Női és leányka felöltő szükségleteinek beszerzésére előtérre se felejtkezzen!

Juliu PLESZ Gyula

Cége, Arad, Str. Col. Piric, 9. (A) Járatával szemben, ahol az letet, mélyen leszállított.

Igaz Sándor

Élezerész, Minorita-palota. — Elsőrangú modern ékezőr, arany, ezüst, műanyag, alpacca-árta. Ujsó a öndékok legszebb és olcsó beszerzési

Apró hirdetések.

Levelezés.

CINOS és fess fiatal leány díszkrét hársárgát keresem, kit bőkezűen tántogtat nék. Választ teljes címmel az Aradi Köz löny kiadóhivatalába kérek „Gavallér” feligére. 7522

Alkalmazás.

MODERN parkírozásokat vállal Pricha kertész Arad IV., Str. Cornel Leucutia 52. (Dugonics-utca 50.) 6684

PENDSZERETŐ mindenest keresek magas fizetéssel lehetőleg azonnalra. Cím Kelet kirápiróda Arad. 14296

MUNKÁSLEányok felöltőnek. Újsó Aradi Szikragyár, Arad, Str. Consistoriului 14. 7515

JÓRAVALÓ mindenest főző azonnalra 2 tanu családkhoz látvány Arad, Strada Consistoriului 12. (Batthyány-utca 23.) balra az udvarban. 100

DEUTSCHES MÄDCHEN wird zu zwei Kindern gesucht. Neumann-palota Arad, Str. Floria II. am Waldner. 7519

TANULÓLEányt vagy fiút felvessz Főér helygyódrász. 14209

KÖZPONTI Irodánk részére irodai gyakorlatú bíró magyar és német levelezésben és TISZTIVISELŐNÖT keresünk azonnali belépésre. SPTPZ Arad, Boulevard Regina Maria 2. 7531

HATÁR TÁRSALKALMAZOTT BÉZÉSESEL Arad, Strada Consistoriului 29. 7511

Alap pontot levelező és könyvtel Arad, Strada Consistoriului 29. 14209

Aradban 2-3 óráig gyakorlatú és tapasztalt felvétel Aradban biztosító. Arad, Str. Tribunal Birzeanu. (Bem utca) 1. Szombat vasárnap délután 10 óráig. 14200

MEGUTÓ FEL, jó fizetéssel nyomdánkban alkalmazás nyert.

Kelcsés.

IRODÁNAK alkalmas helyiség azonnal eladó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 7116

ARADI LAKÁSBARAT uri negyödber (négy szoba, fürdőszoba, mellőrhelyiség) elcsésésed egy Cluj kolozsvári lakással, azonnal vagy később is. Értekezni Dr. Sarban, Cluj, Str. Mureşanu 15. sz. 7512

KERESKÉK elegáns butorított szobai tükör házná (magas bért fizeték). Cím Wallinger hirdetőjében. 14194

BUTOROZÓK lehet keres a belvárosban idogen nyugdíjelen házaspár jó fizet. Cím Kelet kirápiróda, Arad. 14200

Vétel és eladás.

OLCSÓ és szép úlevi díszképtárgyakat, ú. m. ékező, fekete hála és üvegszer- vizeket, arany órákat, díszképtárgyakat, kézműveket, színház lámpák, antik szobai lámpák, utazó táskát bíber béleltel, perzsa szőnyegeket, szerzhethet be Arad, Strada Consistoriului 12. (Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

EZÜST és díszképtárgyakat, szőnyegeket, antik dolgokat, háztartási cikkeket, te- héneműeket, butorokat, bizományba veszek. Arad, Strada Consistoriului 12. (Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

BERESKÉK megvételre egy víznyomásu olajpróbat. Spiemann, Seientamara. Petőfi-utca 16. 7521

SZANTALP, hintó alá való megvételre keresetük. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 14179

EBÉDLŐ perzsa szőnyegeket megvételre keresek. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 7530

BELTÉR-raktárból eladásra kerül: háló, ebédlő, utazó táskák, szalon, könyvtárbere- dezők, íróasztalok, nagy könyvszek- rény, egres butordarabok, vas- és fa- butordarabok, mairacok, kedvező fizetési feltételek mellett. Garai Károly butor fizetőben, Arad, Calea Banatului (Asztalos Sándor-utca) 5-12. 7514

FAJTISZTA, legelsőrendű mangolica ser- téskanokát ajánl köztenyésztésre Háromy gazdaság, Arad, Str. Eminescu 5. 7359

ELKÖLTÖZÉS miatt egy teljes írtészo- ba berendezés bérigarnitúrával, továbbá író- asztalok, irodai szekrények, 2 karikás gémeső s.b. eladók. Felvilágosítást ad Dr. Lukacsy Lipót ügyvéd. Str. Metianu Nr. 2/a., délután 3-5 óra között. 7516

NŐI ingek, kombinék, batiszt, klott mo- skósítványok, gyermekruhák, flanel és klottások, pongyolák karácsonyra, gyá- ri áron lesznek eladva Stern Testvé- reknél Arad, Strada Metianu (Forray- utca) 2. 14178

EBÉDLŐ perzsa és szmirna olcsón Com- missio Arad, Bulev. Regina Maria (An- drassy-ter) 20. Ugyanott vesziünk per- za kárpitot.

VESZÉK könyveket magas áron. Aján- lom 110.000 kötetes köleskönyvtáramat. Krausz Paulina, színház-épület. 5426

KÉZIMUNKA-anyagok, jumperamat és selyem, saját készítményű himzett- és tüllfüggönyök (szolid árakban) Erneszt üzletében Arad, színház mögött. 5929

KLASSZIKUS Regényiárt, jókál összes műveit, Lexikont vásárol Kuleszer pa- ptkereskedő Arad, Strada Vladimirescu (Dobó-utca) 1. 13565

BUTOR RAKTÁROMBAN ebédlők, háló szobák, valamint kárpitos árak olcsó áron kaphatók. Wiegensfeld Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) 13585

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnye- ket egész gyűjteményeket a legm- sabb áron vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer- Eliz-palota.) 11395

ANTIK BUTOROK, modern és régi tes- mények, perzsa-szőnyegek, műtárgyak, antik tükör és porcellán tárgyak állandó vétele és eladása. Vidéki megjelölés- kintazunk. Ajánlatok a tárgyak és árak megjelölésével Szépművészeti Szalon Arad Ortutay-palota címre küldendők. 13573

VESZÉK könyvtárat, hangfelvételeket, bélérvényjteményeket, festményeket és hezedőket a legmagasabb áron. Ker- tel Izsó könyvtáreskedő. 100.000 kö- tetes köleskönyvtár Arad. Telefon 385. 13622

ELADÓ prima 7.1 száraz tölgy szőlő- karó. Ghiorosi (Gyorki) Fátalep. 7466

HASZNALT ÓLOM megvételre kereste- lk. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

UJ, modern magánház elfoglalható la- kással eladó. Gazdálkodásra is alkalmas. Arad, Strada Capitan Ignat (volt Kapa- utca) 36. szám. 7471

MAGANHAZAK, bérházak és üzleti há- zak lakással, üzlettel 100 ezer Lej- felüli áron eladásra előjegyezve AR- GUSNÁL. Eladási megbízásokat és fel- világosításokat díjtalan. Arad, Strada Eminescu (Deák F. u.) 1., „Argus”. 16425

Üzletek.

CURRYT készítenek helyesen. Arad, leg vendéglői célokra kiadók. Bővebbet: Háromy gazdaság, Arad, Str. Eminescu 5. szám. 7113

ELADÓ heites üzlet, mihely felszerel- t, kósi és ló. Bővebbet Arad, Str. Simion Balint (Dessowffy-utca) 1. sz. 7577

ARAD FŐPOSTÁVAL szemben száraz pince kiadó. 7525

Oktatás.

KÖNYVELÉS, magyar-német gyorsítás levelezés, számtanban, francia, angol nyelvben magánoktatást ad, magánviz- sátiakra előkészít Engel, Arad, Strada Brancovici (Lázár Vilmos-utca) 2. 14180

ELSŐRENDŰ HAZIK hazai, Călea Dâmbovită (Batthyány-utca) 10) I. em. Naponta délután 3 óráig fogadunk megjelölés- t. Bzr ebéd 20 lej.

ELADÓK, perzsa szőnyegeket megvételre keresek. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 7530

ELADÓK, perzsa szőnyegeket megvételre keresek. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 7530

ELADÓK, perzsa szőnyegeket megvételre keresek. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 7530

Nagy Szüveg-szer-és

„MARIJA” vendéglő Arad, legmagasabb Str. Metianu (Forray- utca) 20. (Batthyány-utca) 20. sz. 7511

Szűveg-szer-és

Arad, legmagasabb Str. Metianu (Forray- utca) 20. (Batthyány-utca) 20. sz. 7511

Elzatos egységek

Nagyraöntésű motorok: 40 és 50 l. fennálló pálmazócsoport országi ital- gyár- tással 4 vendégszobával, 2 szobával, ká- sával nagy telekkel, szorgalmasabb vi- vonalon 370 ezer Lej, más vállalat át- vétele miatt sürgősen eladó 34825 Lej Arad, Str. Romanului (Zrínyi-utca) 13550

G O E R Z

Arad, legmagasabb Str. Metianu (Forray- utca) 20. (Batthyány-utca) 20. sz. 7511

Szűveg-szer-és

Arad, legmagasabb Str. Metianu (Forray- utca) 20. (Batthyány-utca) 20. sz. 7511

Nemesített hatvani zárt toku, kék vetőmagnák valamint az összes gazdasági és konyhakerüli import vetőmagvak fajtisza, elite minőségben kaphatók 14811 Mezőgazdák Kereskedelmi R.-T., Arad (Gazdasági Egyesület.)

Saját üzemében kárjen mindenütt „ZSÓDE”

Orvosi feladatok nagyvárosokban olcsó árban kaphatók a „Csokoládé Királynő”

Arad, legmagasabb Str. Metianu (Forray- utca) 20. (Batthyány-utca) 20. sz. 7511